

HJORDKÆR OG OMEGN

GRØN, GRØNNERE HJORDKÆR - ET GODT STED AT BO!
OMRÅDEFORNYELSESPROGRAM 2026

FORORD

Områdefornyelsen i Hjordkær er resultatet af et bredt lokalt engagement og et fælles ønske om at styrke byen og omegnen som et godt sted at bo, leve og engagere sig. Programmet bygger på dialog og samarbejde mellem borgere, foreninger, institutioner, erhvervsliv og Aabenraa Kommune og afspejler det udviklingsperspektiv, som lokalsamfundet i fællesskab har formuleret. Udviklingsperspektivet for Hjordkær er udarbejdet gennem en bred lokal proces, hvor byens mange stemmer har bidraget til at pege på værdier, potentialer og en fælles retning for udviklingen. Dette fælles afsæt har dannet grundlag for at prioritere udvalgte indsatser i områdefornyelsen.

Områdefornyelsesprogrammet er udarbejdet i tæt samarbejde mellem den lokale arbejdsgruppe og Aabenraa Kommune og omsætter udviklingsperspektivets visioner til konkrete og realiserbare projekter. Programmet samler vision, mål og indsatser for de kommende år og peger på, hvordan udviklingen kan ske i sammenhæng – fra byens hverdagsrum og hovedgader til den grønne kant og forbindelserne ud i landskabet.

Det gode sted at bo er programmets omdrejningspunkt, med en tydelig vægt på det grønne som drivkraft i udviklingen. Det grønne forstås som samspillet mellem bynær natur, grønnere by- og gaderum, klimatekniske løsninger, grøn energi, grønt erhverv og hverdagsliv. Områdefornyelsen er både en strategisk ramme og et redskab for handling – et fælles udgangspunkt for at arbejde målrettet og trinvis med udviklingen over de kommende fem år.

Der rettes en stor tak til den lokale arbejdsgruppe og til de mange borgere, foreninger og aktører, der har bidraget med viden, idéer og engagement. Områdefornyelsen er et fælles projekt, og arbejdet med at udvikle Hjordkær fortsætter.

UDARBEJDET AF:

Plan & Udvikling,
Plan, Teknik & Miljø

I tæt samarbejde med:
Hjordkær lokalråd og den lokale arbejdsgruppe.

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa

Aabenraa
Kommune

INDHOLD

Forstå områdefornyelsen	3
Områdefornyelse i Hjordkær og omegn	4
Vision og mål	7
Fra vision og mål til plan og handling	8
Områdefornyelsens fire indsatser	9
1 – Helhedsplan - et grønt Hjordkær og omegn	10
2 – Hovedgaderne - fra bagside til blikfang	13
3 – Den grønne kant	16
4 – Forbindelser mellem by og land	19
Målsætninger og succeskriterier	22
Budget	23
Tidsplan	24
Baggrund	25
Hjordkær og omegn set inde- og udefra	26
Nutidens rammer og fremtidens planer	27
Udviklingsperspektivet - Afsættet	28
Frem til et områdefornyelsesprogram	29
Afsæt og organisering i projektfasen	30
Investeringsredegørelsen	31

KORT INTRODUKTION FORSTÅ OMRÅDEFORNYElsen

HVAD ER OMRÅDEFORNYELSE

Områdefornyelsen i Hjordkær er et femårig kommunalt og lokalt forankret projekt med mulighed for statslig medfinansiering. Gennem samarbejde mellem kommune og borgere investeres der i fysiske, strategiske og sociale forbedringer, som skal gøre Hjordkær endnu mere attraktiv, levende og grøn.

Områdefornyelsen kan omfatte både byrum, trafikale løsninger og tiltag, grønne og rekreative arealer samt aktiviteter, der styrker fællesskab, lokal identitet og kultur. Formålet er at skabe varige forbedringer – ikke kun i det fysiske udtryk, men også i den måde byen hænger sammen på i hverdagen.

HELHEDSORIENTERET BYFORNYELSE

Områdefornyelsen i Hjordkær bygger på en helhedsorienteret tilgang. Det betyder, at vi arbejder med både de store anlægsprojekter og de små lokale greb, der tilsammen skaber en stærkere by.

Der er fokus på trafik og tilgængelighed, grønne forbindelser, byliv og fællesskab – og på, at de enkelte indsatser skal understøtte hinanden. Det handler derfor om med programmet, at skabe de bedste mulige betingelser for at projekter i Hjordkær og omegn arbejder i samme retning.

OMRÅDEFORNYELSESPROGRAM

Områdefornyelsesprogrammet beskriver de projekter og initiativer, der skal gennemføres i perioden 2026–2031. Det samler de ideer, der er udsprunget af udviklingsperspektivet for Hjordkær og omegn, og viser, hvordan der bygges videre på visionen "Hjordkær – Et godt sted at bo".

Programmet skal styrke Hjordkær som et trygt og "grønt" lokalsamfund med tydelige mødesteder, gode forbindelser og et stærkt fællesskab. Det handler om at forbinde byen – både fysisk, socialt og mentalt – så Hjordkær står endnu stærkere som et levende midtpunkt i det åbne landskab vest for Aabenraa.

Det handler om at tænke byens struktur og udtryk, perspektiverne i det åbne land omkring Hjordkær, naturen samt mennesker og faciliteter som én samlet helhed. I områdefornyelsen i Hjordkær og omegn lægges stor vægt på at skabe en stærk strategi, der kobler de landsigtede perspektiver og anledninger med de fysiske projekter, der skaber direkte afledt værdi i byens gadeudtryk, mere attraktive rekreative ruter til hverdag og fritid og mere bynær natur. Det er hvad, der kan bidrage til en tydeligere og stærkere profil for Hjordkær og omegn, så Hjordkær kan stå endnu stærkere som 'Et godt sted at bo' i det åbne landskab vest for Aabenraa.

EN PROGRAMMERING IKKE EN PLAN

Områdefornyelsesprogrammet er en "programmering" med prioriterede indsatser, der er beskrevet med vision og mål, og de fire indsatser er beskrevet med baggrund, tilgang, samarbejde, delmål, milepæle og økonomi. Det er ikke en traditionel fysisk plan – med den detaljeringsgrad, som en sådan vil indeholde. Det vil ligge i de efterfølgende faser. Der vil efter programmet således være en proces for kvalificering og projektering af de i programmet beskrevne indsatser.

BLOMSTEN

"Blomsten", jf. illustrationen til højre, viser hvilke indsatsområder, der kan opnå refusion gennem byfornyelseslovens kapitel 2. Blomsten anvendes i hele programmet til at vise, hvilke indsatsområder de enkelte projekter styrker.

Det er indsatserne tilsammen, der skaber en helhedsorienteret områdefornyelse i Hjordkær og omegn.

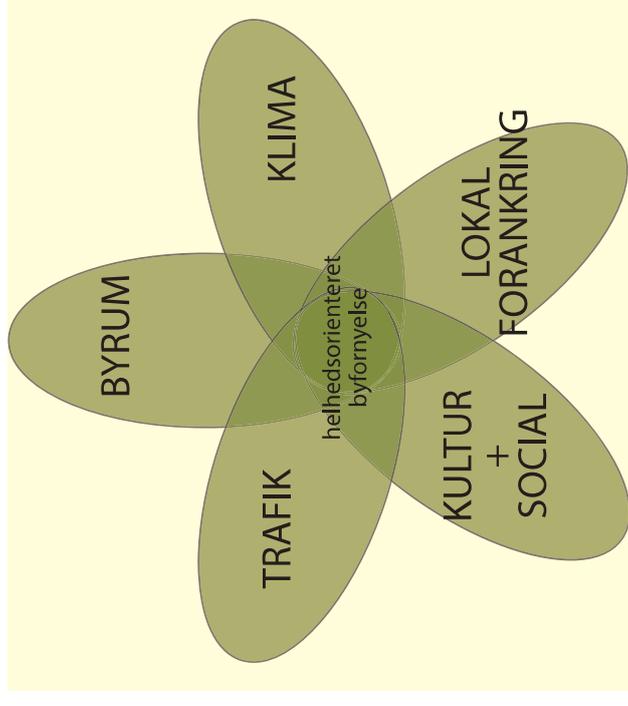

Illustration af indsatsområder der kan gennemføres under byfornyelseslovens kapitel 2. "Blomsten" bruges undervejs i programmet til at illustrere hvilke områder de enkelte indsatser styrker.

KORT INTRODUKTION OMRÅDEFORNYELSE I HJORDKÆR & OMEGN

Udviklingsperspektivet for Hjordkær og omegn

Programmet bygger på tre indsatsområder fra udviklingsperspektivet:

- **Grøn, grønnere Hjordkær** – naturen tættere på byen og et grønt udtryk, der binder by og landskab sammen.
- **Fra bagside til forside** – et løft af hovedgader og bymidte, så Hjordkærs kvaliteter bliver synlige og inviterende.
- **Attraktive ankomster** – trygge, grønne og imødekommende ankomster til byen fra alle sider.

Disse tre indsatsområder hænger tæt sammen med programmets vision, mål og prioriterede indsatser og udgør det strategiske fundament for områdefornyelsen. Læs mere om baggrund, proces og lokalt samarbejde i programmets afsluttende afsnit.

En samlet proces - i tæt samarbejde

Områdefornyelsesprogrammet er en direkte forlængelse af Udviklingsperspektivet for Hjordkær – Et godt sted at bo, der blev vedtaget i maj 2025. Udviklingsperspektivet blev udarbejdet i tæt samarbejde med en stærk og engageret lokal gruppe – bestående af medlemmer fra Hjordkær Lokalråd, byens institutioner, herunder skolen, flere af egnens vigtigste foreninger samt repræsentanter for omegnslandsbyerne og det lokale erhverv.

Det er gennem byvandring, møder og dialog med denne gruppe – samt et borgermøde undervejs – at grundlaget for vision, mål og indsatser er blevet til.

Hjordkær – et godt sted at bo

Hjordkær ligger godt placeret, er et trygt lokalsamfund og har de institutioner og faciliteter, som danner grundlag for et godt liv. Set udefra kan der dog være en vis utydelighed i forhold til de mange tilbud, det aktive liv og den kvalitet, som præger byens institutioner og foreninger.

Navnet Hjordkær betyder "jord kirke" – og netop jorden og landbruget har præget byen gennem århundreder, med dens placering i det åbne land vest for Aabenraa. I disse år sætter den grønne dagsorden sine tydelige spor i Hjordkær og omegns landbrugslandskab. Transformationen fra landbrugslandskab til energilandskab skaber udfordringer, men også muligheder. For Hjordkær kan det være en anledning til at gentænke, hvordan byen og dens opland kan stå stærkt som et godt sted at bo, hvor man kan være grøn i mere end én forstand.

Områdefornyelsen i Hjordkær bygger på de stærke lokale kvaliteter, som de lokale har været med til at fremhæve – og på den udvikling og de nye anledninger, der præger Hjordkær og omegn. Programmet er dermed Aabenraa Kommunes og Hjordkærs fælles bud på, hvad der er vigtigst de kommende år.

Hjordkær Et godt sted at bo!

Målene samler op på Hjordkær og omegns styrker og potentialer, der alle understøtter visionen for Hjordkær: Et godt sted at bo. Det er blevet til fire mål, som sætter retningen for byens udvikling, lokalrådets arbejde og prioritering af kom- mende initiativer i Hjordkær.

- Mål # 1**
Sammenhold om faciliteterne
- Mål # 2**
Synlig fortælling
- Mål # 3**
Det gode liv hele livet
- Mål # 4**
Dyrk det grønne

Vision og mål fra udviklingsperspektivet.

Billede fra Kirkeskoven, der blev etableret for ca. 30 år siden af lokale.

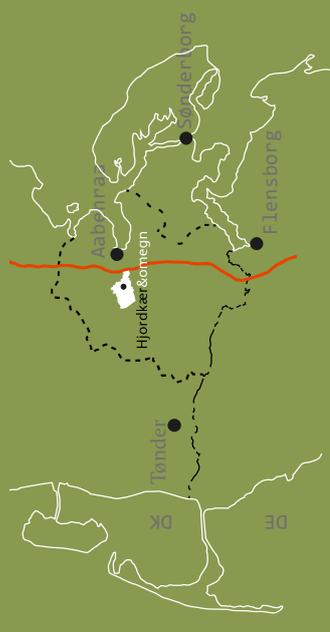
Viser områdefornyelsens områdeafgrænsning.

OMRÅDEFORNYELSENS områdeafgrænsning

Områdefornyelsen dækker et geografisk område, der strækker sig fra Nr. Ønlev i nord, Årsløv i øst, Alslev i syd og Kassø – helt ud til Hellevad-Bovvej i vest. Det afspejler det opland, som har naturlig samhörighed med Hjordkær.

Geografisk og funktionelt har Hjordkær og omegn også stærke relationer til hovedbyerne Aabenraa og Rødekro.

Områdefornyelsens indsatser beskæftiger sig dog primært med det areal, der ligger inden for den hvide stiplede linje. (Se kortet for geografisk afgrænsning.)

Angiver Hjordkærs placering i sydjylland og Aabenraa Kommune.

SÅDAN LIGGER LANDET OMRÅDEFORNYELSE I HJORDKÆR OG OMEGN

Her følger en beskrivelse af de omstændigheder, som er drivkraften for programmets vision, mål og indsatser.

En by med attraktiv placering

Hjordkær ligger mindre end fem kilometer fra både Rødekro og Aabenraa – tæt på motorvej, station og byliv. Det giver en sjælden kombination: at bo på landet, men med nem adgang til arbejde, handel og uddannelse. Med skole, daginstitution, hal og dagligvarebutik samlet i byen rummer Hjordkær de funktioner, der betyder mest for familier og tilflyttere – man har det, man behøver, inden for rækkevidde. Stubbæk og Løjt har i flere år oplevet befolkningsfremgang i kraft af at være stærke lokalsamfund i nærlandet til Aabenraa. Hjordkær har mange af de samme kvaliteter. Byen har en attraktiv placering, stærke fællesskaber og institutioner, men mangler at gøre det synligt for udefrakommende. At skabe en tydeligere profil for Hjordkær kan blive et vigtigt skridt henimod at forløse byens potentialer som en attraktiv bosætningsby i det vestlige nærømland til Aabenraa.

En by, der gemmer på sine kvaliteter

Set udefra er det ikke altid let at se den by, Hjordkær i virkeligheden er. Ved ankomst mødes man af de mere afvisende eller døde sider af skolen og daginstitution, mens byens levende og aktive rum og fællesskaber gemmer sig bag de lukkede facader. I disse hverdagsfunktioner findes et stærkt lokalsamfund, gode institutioner og et rigt fritidsliv – men det fremstår ikke tydeligt for den, der kører igennem. Denne forskydning mellem det synlige og det usynlige er et af områdefornyelsens udgangspunkter: at vende byen udad og lade dens kvaliteter komme til syne.

Mange anledninger og store dagsordner

Hjordkær ligger centralt – ikke kun i forhold til Aabenraa og Rødekro, men også til kommunens nye grønne erhvervsområde. Mindre end tre kilometer fra

byen er der allerede etableret store energianlæg og flere er under udvikling samtidig med at nye grønne produktionsvirksomheder begynder at udvikle.

Området er dermed under forandring. Det placerer Hjordkær midt i et forandringslandskab – et sted, hvor by og erhvervs- og energilandskab mødes. Her kan byen redefinere sig selv: som en grøn by i mere end én forstand – med grønt erhverv, natur, fællesskab, sammenhæng og byfornyelse som fælles drivkraft.

Den synlige fortælling – Grøn, Grønnere Hjordkær

Allerede i udviklingsperspektivet blev der peget på behovet for en ny fortælling om byen – en genfortælling, der tager afsæt i Hjordkærs egne styrker. Visionen "Grøn, Grønnere Hjordkær – et godt sted at bo" beskriver denne forandring: fra det skjulte til det åbne, fra muld til det grønne.

Det er fortællingen om en by, der genopdager sig selv i mødet med en ny grøn dagsorden – hvor det grønne erhverv, grøn energi, natur, klimatiltag og fokus på "grønnere" by- og gaderum tilsammen er grundlaget for Hjordkærs nye fortælling og identitet. Her handler det grønne ikke kun om naturen i landskabet, men også om ambitionerne om grønnere gade- og byrum, grøn energi og grønt erhverv. Det er en grøn fremtid, der tegner landskabet i og omkring Hjordkær og omegn.

En by, der selv har bragt naturen tættere på

Hjordkær ligger ikke tæt på skove, søer eller særlige naturområder. Måske netop af den grund har Hjordkær selv aktivt skabt bynær natur. Kirkeskoven og 100-meterskoven er levende eksempler på, hvordan byen selv har formet grønne åndehuller tæt på hverdagen. De viser, hvordan natur kan skabes, hvor der før var mark – og hvordan grønne steder styrker både identitet og livskvalitet.

Områdefornyelsen bygger videre på denne tradition. Med nye grønne forbindelser, tydelige ankomster og byrum, der afspejler livet i byen, tager Hjordkær næste skridt på vejen mod visionen Grøn, Grønnere Hjordkær – et godt sted at bo.

POTENTIALER OG UDFORDRINGER

Nedenfor er opstillet fire udfordringer og potentialer, som er centrale for områdefornyelsens vision, mål og indsatser.

JORDKIRKE - HJORDKÆR?

Jordbrug ligger indlejret i Hjordkærs DNA og bynavn – men hvad skal definere Hjordkær og omegn fremover?

ER ET GADERUM ET BYRUM?

Aabenraavej, Kirkegade og Tøndervej binder hele byen sammen – men hvordan bliver de mere indbydende, trygge og attraktive?

MANGE BOLDE I LUFTEN

Mange anledninger og store dagsordner præger både landskab og lokalsamfund – hvordan kan de mange anledninger gribes an?

ER DET GODE SYNLIGT NOK?

Bagsider, lukkede facader og til tider slidte bygninger og gaderum præger blikket udefra – selvom byen rummer så meget kvalitet. Hvordan bliver det gode mere synligt?

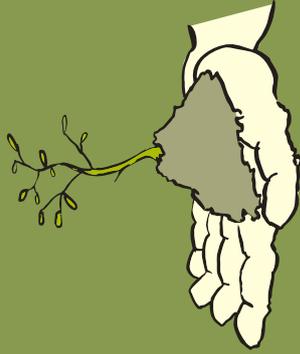
GRØN, GRØNNERE HJORDKÆR - ET GODT STED AT BO

Visionen Grøn, Grønnere Hjordkær og de fire mål danner rammen for de kommende års udvikling. De beskriver en fælles ambition om at gøre Hjordkær og omegn grønnere, mere sammenhængende og endnu tydeligere som et godt sted at bo.

Grøn, grønnere Hjordkær - grøn i mere end én forstand

Det grønne handler ikke alene om mere farve og flere træer, men om en samlet grøn ambition: at få natur og grønne områder tættere på hverdagen, at skabe grønnere og mere indbydende gade- og byrum, og at bruge den grønne omstilling – energilandskaber og grønne følgeerhverv – som en aktiv del af byens udvikling.

Det er i samspillet mellem disse at visionen for Hjordkær for alvor folder sig ud. Den grønne nutid er allerede flyttet ind – og fremtiden peger mod Grøn, Grønnere Hjordkær.

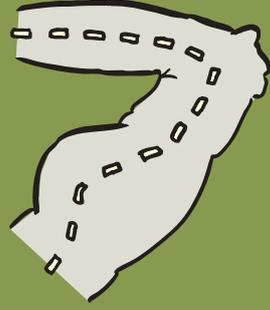

#1 MÅL

DYRK DET GRØNNE

Hjordkær skal være en by, hvor det grønne og naturen aktivt trækket tæt på hverdagen.

Områdefornyelsen skal dyrke bynære grønne områder og natur for at styrke rekreative kvaliteter og livskvalitet i Hjordkær og omegn.

#2 MÅL

STYRK HOVEDGADERNE

Kirkegade, Tøndervej og Aabenraavej er Hjordkærs hovedgader.

Områdefornyelsen skal skabe sammenhæng, tryghed og forskønnelse, så gaderne afspejler byens kvaliteter og understøtter en tydelig grøn profil.

#3 MÅL

GRIB ANLEDNINGERNE

De mange anledninger omkring Hjordkær skal gribes. Områdefornyelsen skal koble den grønne omstilling og den lokale udvikling og bygge videre på den synergi, der opstår i mødet mellem by, landskab og nye dagsordener.

#4 MÅL

SYNLIGGØR DE GODE FORTÆLLINGER

Hjordkær rummer alt det, der gør et lokalsamfund stærkt – fællesskab, engagement og nærhed til både by og natur. Områdefornyelsen skal bidrage til at gøre disse kvaliteter synlige i byens rum, udtryk og omverdens øjne.

HJORDKÆR & OMEGN

FRA VISION OG MÅL TIL PLAN OG HANDLING

VISION

GRØN, GRØNNERE HJORDKÆR - ET GODT STED AT BO!

OMRÅDEFORNYELSENS MÅL

DYRK DET GRØNNE

STYRK HOVEDGADERNE

GRIB ANLEDNINGERNE

SYNLIGGØR DE GODE FORTÆLLINGER

OMRÅDEFORNYELSENS FIRE INDSATSER

HELHEDSPLAN: ET GRØNT HJORDKÆR OG OMEGN

HOVEDGADERNE - FRA BAGSIDE TIL BLIKFANG

DEN GRØNNE KANT

FORBINDELSER MELLEM LAND OG BY

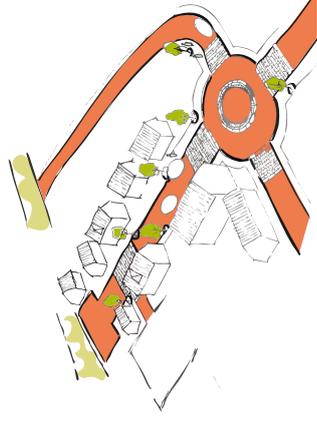
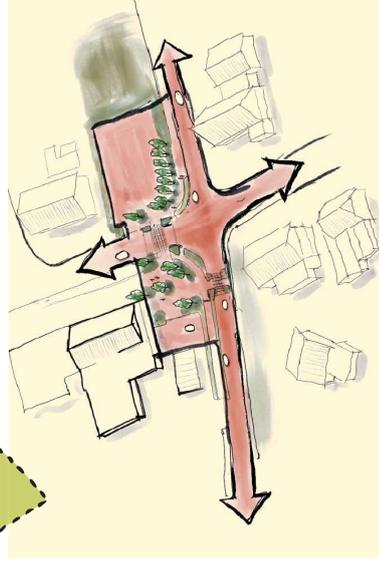
TO INDSATSSPOR – SAMME RETNING

Programmets fire indsatser er delt i to spor; et strategisk og et fysisk, som gensidigt skal styrke hinanden.

Det strategiske spor udgøres af indsatsen Helhedsplanen – et grønt Hjordkær og omegn. Planen kan skabe retning for udviklingen – fra hovedgaderne til den grønne kant og videre ud til omegnslandsbyer, landskaber og rekreative oplevelser. Den kan fungere som kompas for samarbejdet mellem kommune, lokale kræfter og eksterne partnere. Helhedsplanen har sit naturlige omdrejningspunkt i Hjordkær, men kobles til de store dagsordener omkring energi, klima, trafik og natur – og naturligvis til omegnslandsbyerne. Den kan blive Hjordkær og omegns gode plan for udvikling i en grøn retning – med balance mellem det gode sted at bo og rollen som en del af erhvervs- og energilandskabet omkring Kassø.

Det fysiske spor består af tre indsatser, der skal gøre strategien synlig og skabe en konkrete fysiske anælg. Her omsættes planen til projekter, der kan ses, mærkes og bruges: i hovedgaderne, i den grønne kant og i de stier, der binder byen sammen med landskabet og omegnens lokalsamfund. Der er en tæt sammenhæng mellem strategi og handling – og mellem programmets indsatser. Tilsammen danner de en helhed, hvor små skridt skaber store forandringer over tid. Som én i arbejdsgruppen så klart udtrykte det, da vi på et møde drøftede værdien af en god plan: "Hvordan spiser man en elefant? – en bid ad gangen."

Områdefornyelsens gensidige fokus på det strategiske og det fysiske rummer den samme balance: både langsigtet og konkret. Projektet er båret af en fælles tro på, at Hjordkær kan vokse grønt - ét sikkert skridt ad gangen.

OMRÅDEFORNYELSENS FIRE INDSATSER

DET STRATEGISKE SPOR

HELHEDSPLAN: ET GRØNT HJORDKÆR OG OMEGN

DET FYSISKE SPOR

HOVEDGADERNE - FRA BAGSIDE TIL BLIKFANG

DEN GRØNNE KANT

FORBINDELSER MELLEM LAND OG BY

1 – HELHEDSPLAN - ET GRØNT HJORDKÆR OG OMEGN

Først og fremmest har Hjordkær og omegn behov for 'en god plan'. Der kan hjælpe alle de parter, der er involveret i og omkring Hjordkær i at fastholde og udvikle den gode plan for et Hjordkær, der er grønt i mere end en forstand.

FORMÅL

Helhedsplanen – et grønt Hjordkær og omegn samler byens udvikling i ét helhedsorienteret greb. Planen kan sikre koordinering og sammenhæng mellem by, landskab og nye anlæg – og fungere som både strategisk kompas og praktisk værktøj for de kommende års udvikling. Hensigten er at skabe bedre vilkår for at beslutninger, projekter og investeringer bevæger sig i samme retning: fra den by, man tror man kender, til en by med velfungerende institutioner, attraktive boliger og inkluderende fællesskaber – og en by, der bliver grønnere i mere end én forstand.

Helhedsplanen kan samtidig styrke det fælles ejerskab til udviklingen. Den kan være et redskab, som både kommune, borgere, erhvervsliv og samarbejdspartnere aktivt kan bruge, når nye idéer og projekter prioriteres og realiseres.

BAGGRUND

Hjordkær og omegns fremtid rummer store forandringer – både indefra og udefra. Udefra præges området af de omfattende planer for Kassøområdet, tekniske anlæg og grønne erhverv, der gradvist omdanner landbrugslandskabet til erhvervs- og energilandskab. Indefra vokser et stærkt ønske om at gøre Hjordkær grønnere og mere indbydende – et sted, hvor man både kan bo, leve og tage aktiv del i fællesskabet. Helhedsplanen samler disse bevægelser og tegner en fælles retning for visionen Grøn, Grønnere Hjordkær – et godt sted at bo. Det er ikke en plan, der alene stiller krav, men et udtryk for byens egne intentioner og vilje til at gribe anledningerne i en grøn omstilling.

Planen tænker udviklingen indefra og ud: hvordan Hjordkær kan tage aktiv del i den grønne omstilling og skabe lokal værdi i mødet mellem by, teknik og natur. Den forbinder den lokale virkelighed med de store dagsordener og danner grundlag for samarbejde og dialog. Et perspektiv kan være at definere Hjordkær som et plus-energi-samfund – et lokalsamfund, der over tid skaber mere, end det forbruger. Med energiprojekterne omkring Kassø som nabo får Hjordkær en særlig mulighed for at bruge den grønne omstilling som drivkraft for lokal udvikling. Udpegningen af Kassøområdet som én af landets 11 statlige industriparke understreger dette.

Når tekniske anlæg, grønne følgeerhverv og klimatiltag – herunder regnvands- og forsinkelsesbassiner – planlægges, kan de samtidig danne ramme om rekreative områder, grønne forbindelser og nye landskabsrum. Dermed bliver Hjordkærs grønne profil ikke kun et spørgsmål om bæredygtighed, men om fællesskab, identitet og lokal styrke.

TILGANG

Helhedsplanen er et tværfagligt redskab, der samler byens udvikling omkring programmets tre fysiske indsatser:

- Hovedgaderne – byens ryggrad
En samlet plan for Aabenraavej, Kirkegade og Tøndervej, der forbinder ankomst, funktioner og hverdagsliv i et grønt og trygt forløb.
- Den grønne kant
En sammenhængende struktur for natur, klimatilpasning og rekreative rum, der markerer overgangen mellem by og landskab.
- Forbindelser mellem land og by
Et netværk af stier og grønne korridorer, der forbinder hverdagsliv, landskab og omegn.

Helhedsplanen kan fungere som både styringsredskab og dialogværktøj – et fælles sprog i samarbejdet mellem kommune, fonde, myndigheder og lokale aktører. Planen skal være fleksibel og kunne udvikles over tid, i takt med at Hjordkær selv tager del i forandringen.

PROCES OG SAMARBEJDE

Der etableres en ramme for løbende koordinering mellem kommune, lokale kræfter og eksterne aktører. Samarbejdet skal sikre fælles retning og videndeling, så Helhedsplanen bruges aktivt som pejlemærke for beslutninger, der former Hjordkærs udvikling.

Kortet ovenfor er indsat skåret fra udviklingsperspektiver fra 2025. Det viser et luftfoto af Hjordkær, hvor vigtige områder er fremhævet - bemærk at det er: hovedgaderne, den grønne kant og forbindelserne til og fra Hjordkær

FOKUS

Helhedsplanen og de fysiske projekter udvikles i tæt vekselvirkning. Erfaringerne fra de konkrete anlæg skal løbende omsættes til ny viden og justering af strategien – mens helhedsplanen sikrer, at projekterne samlet bidrager til fortællingen Grøn, Grønnere Hjordkær.

Hovedgaderne – byens ryggrad

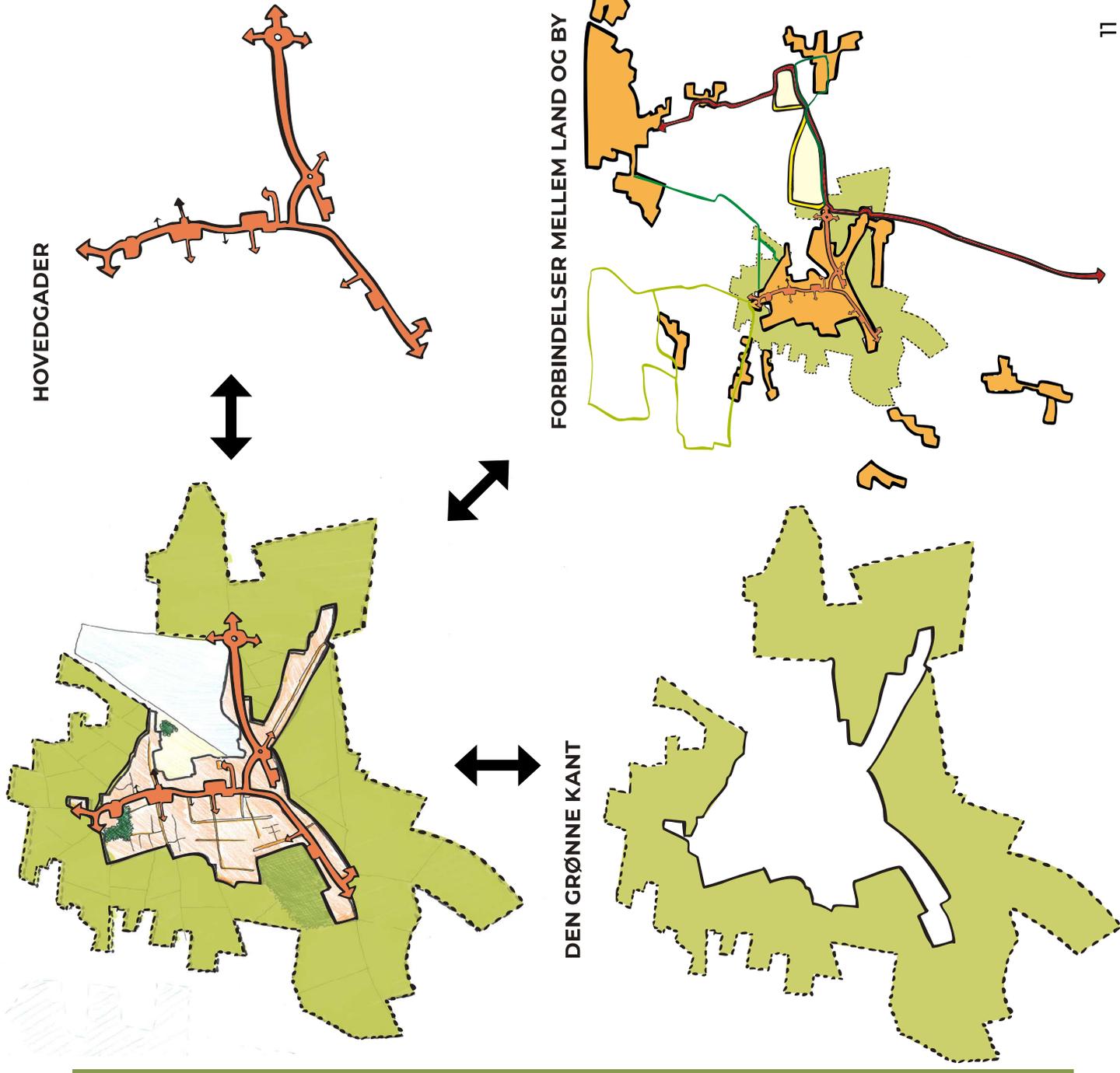
En samlet plan for Aabenraaavej, Kirkegade og Tøndervej – fra ankomst til bymidte. Der arbejdes med fælles principper for belægninger, belysning, beplantning og regnvandshåndtering, så hovedgaderne afspejler byens grønne profil og trykke hverdagsliv.

Den grønne kant

Kortlægning af byens randzoner og udpegning af arealer til klimatilpasning, natur og rekreative ophold. Formålet er at skabe en tydelig grøn ramme om byen – både bynær natur, rekreativt fristed, sted for fællesskab, til bevægelse og oplevelse eller som afskærmning og visuel beskyttelse.

Forbindelser mellem land og by

Sammenhængende ruter og loops, der kobler byens centrale steder til landskabet og Hærvejen. Ruterne skal være grønne, trygge og driftssikre – og styrke kontakten mellem by, natur og opland.

1 - HELHEDSPLAN - ET GRØNT HJORDKÆR OG OMEGN HVORNÅR ER DET EN SUCCES?

MÅL

KOBLING TIL DE OVERORDNEDE MÅL

GRIB MULIGHEDERNE

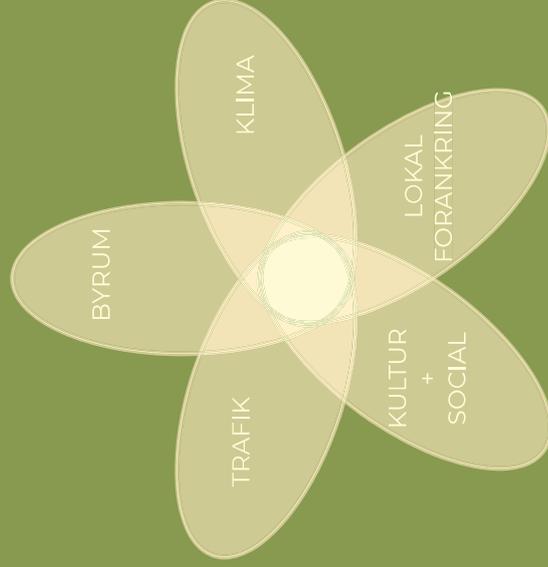
DYRK DET GRØNNE

STYRK HOVEDGADEN

SYNLIGGØR DE GODE FORTÆLLINGER

Blomsten illustrerer, hvilke områder indsatsen styrker

INDSATSENS DELMÅL

Fælles retning og helhed - den gode plan

Der udarbejdes en samlet helhedsplan, der samler byens udvikling i én tydelig grøn retning og sikrer sammenhæng mellem by, landskab, tekniske anlæg og omegnslandsbyer.

Sammenhæng mellem strategi og fysiske indsatser

Helhedsplanen skal tydeligt koble vision og mål med de tre fysiske indsatser, så projekter i hovedgaderne, den grønne kant og forbindelserne mellem land og by understøtter hinanden og peger i samme retning.

Grundlag for en synlig grøn profil og fortælling

Helhedsplanen skal sikre det grundlag hvorfra Hjordkærs grønne profil kan tydeliggøres og fungere som ramme for en samlet fortælling om byen som et grønt og attraktivt sted at bo – i samspil med det grønne erhvervs- og energilandskab omkring Kassø.

Redskab for prioritering og samarbejde

Helhedsplanen skal kunne anvendes aktivt som prioriterings- og dialogværktøj i samarbejdet mellem kommune, lokale aktører, fonde og øvrige samarbejdspartnere.

Fleksibilitet og udvikling over tid- en klog plan

Helhedsplanen skal være et dynamisk redskab, der kan udvikles og justeres over tid i takt med nye anledninger, projekter og erfaringer fra de fysiske indsatser.

Forankring af den 'gode plan'

Helhedsplanens skal etablere en klar ramme for organisering og koordinering, så helhedsplanen anvendes som fælles pejlemærke for beslutninger også efter områdefornyelsens afslutning.

MILEPÆLE

Samle trådene og skabe overblik

Der er etableret en klar kobling mellem Helhedsplanen, den grønne tekniske helhedsplan for Kassøområdet, kommende kloakseparering og øvrige forsyningsprojekter. Snitflader, overlap og afhængigheder er afklaret, så der skabes synergi og undgås dobbeltprocesser.

Det første samlede greb

Helhedsplanens formål, rolle og sammenhæng med visionen Grøn, Grønnere Hjordkær – et godt sted at bo er fastlagt. Den overordnede rumlige struktur – fra hovedgader til grøn kant og forbindelser til oplandet – er beskrevet og visualiseret.

Prioritering af første konkrete nedslag

Der er truffet beslutning om de første fysiske projekter, hvor helhedsplanen omsættes til handling. Projekterne kobles aktivt til kloakseparering, klimatiltag og tekniske anlæg, så nødvendige investeringer samtidig skaber merværdi for by og landskab.

Fælles principper og greb defineret

Der er defineret fælles strategiske og fysiske principper for byrum og hovedgader, Grøn kant, grønne strukturer og klimatilpasning samt forbindelser mellem by, landskab og energilandskab. Principperne kan anvendes på tværs af plan- og anlægsgaver.

Dynamisk helhedsplan

Helhedsplanen fungerer som et dynamisk styrings- og dialogredskab, der kan udvikles og justeres over tid i takt med nye anledninger, projekter og erfaringer.

Ovenstående milepæle skitserer programmets forventede forløb. De danner udgangspunkt for indsatsen, men tilpasses løbende, hvis nye behov eller forudsætninger opstår.

2 – HOVEDGADERNE - FRA BAGSIDE TIL BLIKFANG

Byens hovedgader er både ankomst og rygrad. Her mødes hverdagsliv, fællesskab og fortælling – og her begynder den grønne forvandling af Hjordkærs gade- og byrum.

FORMÅL

Indsatsen Hovedgaderne – fra bagside til blikfang skal forskønne og forbedre Hjordkærs centrale gadeforløb, så byen præsenterer sig fra sin bedste side og afspejler visionen Grøn, Grønnere Hjordkær – et godt sted at bo.

Formålet er at skabe et positivt førstehåndstryk og gøre det tydeligt, at Hjordkær er en grøn, tryk og imødekommende by med stærke fællesskaber og gode faciliteter. Når hovedgaderne de kommende år skal separatkloakeres og genetableres, kan anlægsarbejdet bruges som løftestang for områdefornyelsen – ikke kun til at udskifte rør, men til at skabe en grønnere, tryggere og mere sammenhængende by.

BAGGRUND

Aabenraavej, Kirkegade og Tøndervej er Hjordkærs hovedgader og udgør tilsammen byens rygrad. Her ligger de vigtigste funktioner – skole, forsamlingshus, hal, kirke, købmand og daginstitutionen Smilehullet – som naturlige knudepunkter.

Flere af disse vender i dag bagsiden mod gaden, hvilket gør byens liv og fællesskaber mindre synlige for forbipasserende. Skolen vender bagsiden mod Kirkegade, idrætsfaciliteterne ved Pulsen er næsten skjult i bybilledet, og Smilehullet vender sin bagside mod Aabenraavej. Udefra fornemmer man ikke den levende og attraktive daginstitution med sine aktive udearealer.

Der er en tydelig mulighed for at omdanne bagsider til forsider – og synliggøre de stærke fællesskaber og gode faciliteter, som byen rummer.

Særligt ved ankomsten fra nord opleves allerede i dag en fin synergi mellem kirkens omgivelser og gaden. Denne styrke kan inspirere det videre arbejde med transformationen fra bagside til blikfang – så byens centrale institutioner, funktioner og steder får tilsvarende synlighed og karakter.

Den kommende separatkloakering, de trafikale udfordringer og hensynet til tilgængelighed er yderligere anledninger, der kalder på en omdannelse.

Særligt på Aabenraavej og Kirkegade kan et løft af gadens rum og udtryk skabe afledte effekter – både for byens visuelle helhed og for, hvordan bygningssejere oplever deres rolle og medansvar for at skabe et attraktivt gade- og byrum.

Hovedgaderne skal bidrage til en indbydende og grøn ankomst, der byder både besøgende og beboere velkommen. Det kræver, at gaderummet ikke kun behandles som transportvej, men som et af byens vigtigste byrum. Et by- og gaderum hvor begrønning, opholdszoner og hastighedsdæmpende elementer skaber et nyt udtryk. Hovedgaderne skal binde Hjordkær sammen, synliggøre byens kvaliteter og understøtte den tilstræbte fortælling om en grøn by med liv og fællesskab.

TILGANG

Hovedgaderne rummer de samme udfordringer og potentialer: bagsider, trafikale hensyn, klimahensyn og behovet for at blive behandlet som både gade, byrum og vigtig ankomst.

Indsatsen vil blive gennemført etapevis i tæt koordinatation med andre projekter og relevante parter, herunder lokale aktører og Arwos. Det forventes at forskønnelse kan gennemføres efter kloaksepareringen. Hvor det første konkrete projekt gennemføres, afhænger således af rækkefølgen på kloaksepareringen af hovedgaderne.

Det konkrete projekt kan sammmentænke de tekniske anlæg med byliv, klimatilpasning og

forskønnelse. Projektet kan vise, hvordan nødvendige anlægsarbejder kan blive en anledning til at skabe kvalitet – med grønne helleanlæg, træplantninger, opholdssteder og sikre krydsninger, der gør gaderne både smukkere, mere funktionelle og tryggere at færdes langs.

Der udarbejdes en samlet designmanual for hovedgaderne, som fastlægger principper for belægning, belysning, beplantning, wayfinding og regnvandshåndtering. Designmanualen kan fungere både som inspiration og som praktisk redskab i mindre delprojekter – fx ved skolen, forsamlingshuset, brugsen og den grønne park – og danne afsæt for en fremtidig forskønnelse af hovedgaderne.

Projektet udvikles i samarbejde med lokale aktører, herunder lokalrådet, forsamlingshuset, Smilehullet og Brugsen. Derudover vil der være en helt afgørende koordinator med bl.a. Arwos.

SAMMENHÆNG MED ØVRIGE INDSATSER

Hovedgaderne – fra bagside til blikfang er en fysisk og synlig realisering af helhedsplanen.

- Den danner rammen om byens hverdagsliv og binder de øvrige indsatser sammen:
- Den grønne kant, som åbner sig mod landskabet, og
- Forbindelser mellem land og by, som skaber adgang til omegnslandsbyer og naturområder.

Med indsatsen og det konkrete projekt kan Hjordkær vise, hvordan tekniske investeringer kan skabe nye oplevelser, og hvordan det kan gennemføres med afsæt i en god plan - skridt for skridt.

FYSISKE GREB

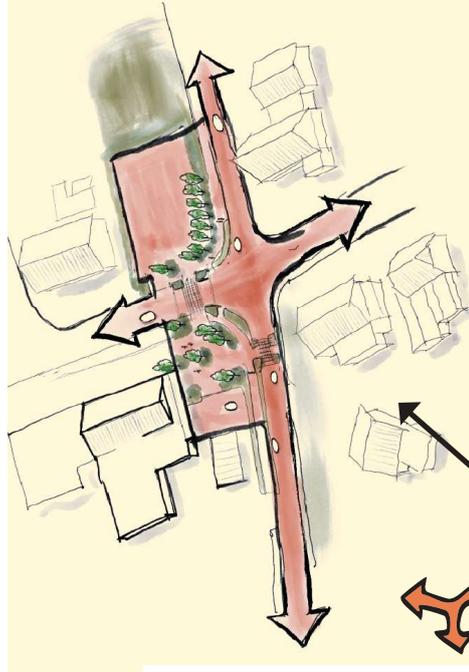
Det er endnu ikke fastlagt, hvor det første eksempelprojekt på hovedgaderne realiseres – om det bliver på Aabenraavej, Kirkegade eller Tøndervej. Uanset placering vil de samme grundprincipper være styrende. Indsatsen tager afsæt i, at hovedgaderne skal fungere som byrum – ikke kun som trafikrum. Gaderne skal være trygge og grønne, tydeligt markere ankomsten til Hjordkær og synliggøre byens liv, institutioner og fællesskaber. Beplantning, enkle materialer, opholdszoner, hastighedsdæmpning og bedre kobling mellem bygninger og gade er gennemgående elementer.

Eksempel: Kirkegade og Brugsen

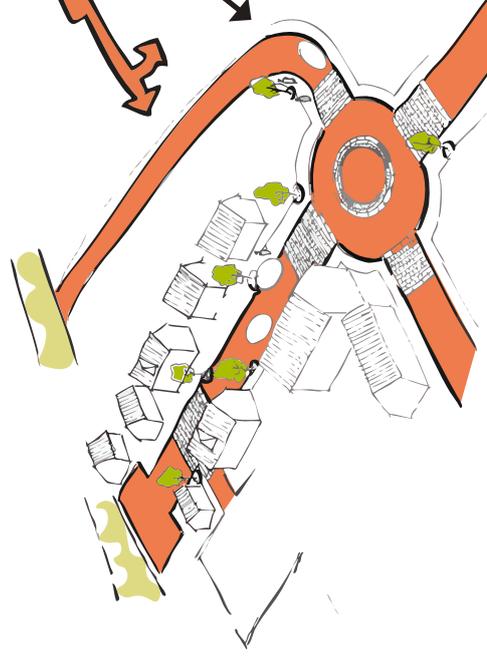
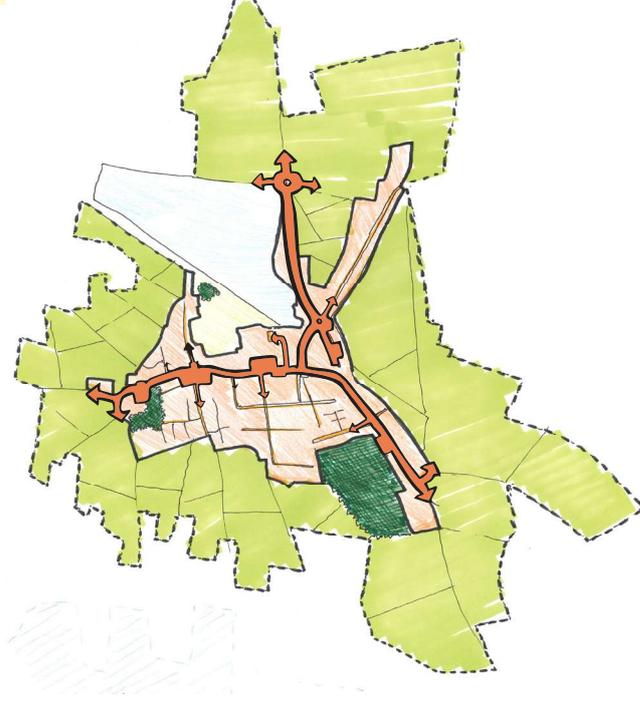
Området omkring Brugsen og den tilstødende grønne park rummer potentiale for et lille bytorv med ophold og hverdagsliv. Her kan forskønnelse af gaderummet skabe et naturligt mødested, hvor byens daglige funktioner og helhedsplanens principper bliver synlige i bybilledet.

Eksempel: Aabenraavej – den attraktive ankomst

Ved Aabenraavej kan området omkring Smilehullet og forsamlingshuset udvikles som en grøn og imødekommende byport. Ny belægning, beplantning og opholdsmuligheder kan styrke ankomsten, forbedre forhold for aflevering og parkering og tydeliggøre de aktiviteter og fællesskaber, der præger hverdagen i Hjordkær.

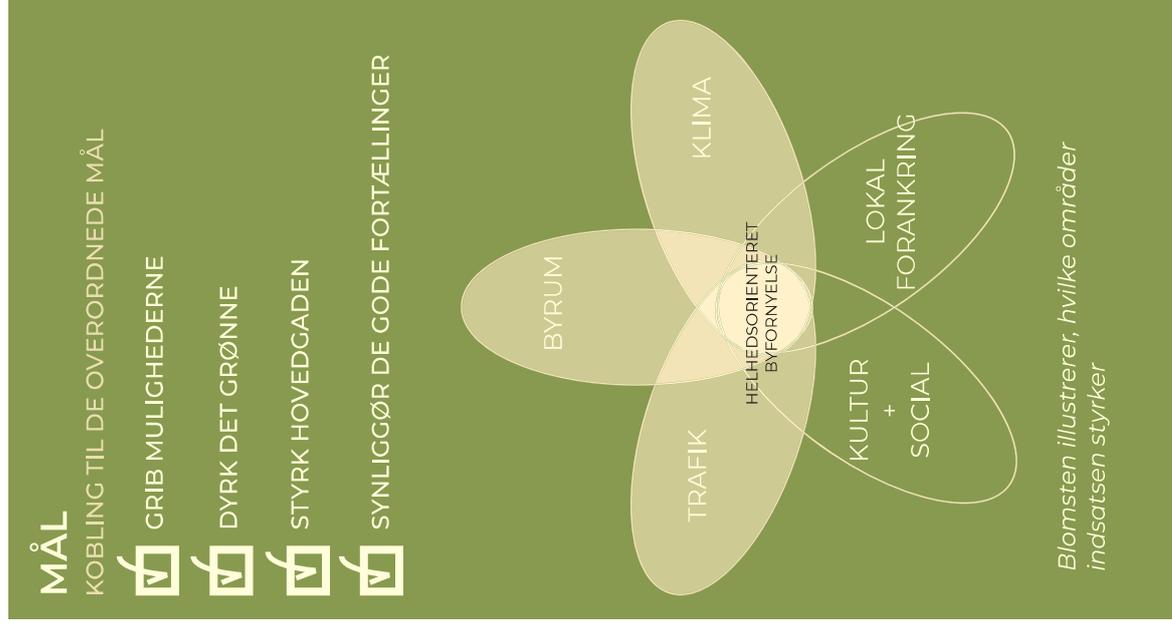

Eksempel: Kirkegade og Brugsen

Eksempel: Aabenraavej – den attraktive ankomst

2 - ANKOMST OG HOVEDGADER - FRA BAGSIDE TIL BLIKFANG HVORNÅR ER DET EN SUCCES?

INDSATSENS DELMÅL

Hovedgaderne som byrum

Hjordkærs hovedgader skal forstås og udvikles som byrum – ikke kun som trafikrum. Gaderne skal rumme ophold, møder, bevægelse og hverdagsliv og være steder, hvor byens fællesskaber og funktioner bliver synlige.

En tydelig grøn profil i gaderummet

Hovedgadernes udtryk skal bidrage til en genkendelig grøn profil for Hjordkær. Begrønning, regnvand, materialer og byrumsdetaljer skal understøtte fortællingen om Grøn, Grønnere Hjordkær og gøre den synlig i byens vigtigste rum.

Fra bagsider til aktive forsider

Byens institutioner, funktioner og opholdsarealer langs hovedgaderne skal i højere grad orientere sig mod gaden. Delmålet er, at hovedgaderne opleves som levende og inviterende – og at byens liv ikke gemmer sig bagved, men bliver en del af gaderummet.

Samspil mellem teknik og forskønnelse

Tekniske anlæg og nødvendige infrastrukturprojekter på hovedgaderne skal sammentænkes med forskønnelse, tryk og byliv. Hovedgaderne skal være et eksempel på, hvordan funktion, teknik og grøn omstilling kan understøtte et attraktivt byrum.

Bidrag til 'den gode plan'

Arbejdet med Hovedgaderne skal bidrage aktivt til Helhedsplanen – Grøn, Grønnere Hjordkær ved at omsætte erfaringer fra de fysiske projekter til principper for byrum, mobilitet, grøn profil og sammenhæng i byens udvikling.

MILEPÆLE

Samlet ramme og koordinering

Der er etableret en fælles ramme for indsatsen, herunder afklaret snitflader og samspil mellem områdefornyelsen, Helhedsplanen – et grønt Hjordkær og omegn samt Arwos' plan for separatkloakering. Indsatsen er organisatorisk forankret, og roller, ansvar og samarbejde er tydeligt beskrevet.

Byrums- og designprincipper fastlagt

Der er udarbejdet fælles byrum- og designprincipper for hovedgaderne, som fastlægger rammer for belægning, beplantning, regnvand, belysning og ophold. Principperne sikrer, at hovedgaderne behandles som byrum og bærer en tydelig grøn profil.

Første eksempelprojekt realiseret

Der er gennemført ét konkret eksempelprojekt på en delstrækning af en hovedgade, koordineret med gennemført kloakseparering. Projektet viser, hvordan tekniske anlæg og byrum kan sammentænkes og fungere som reference for kommende indsatser.

Principper for byrum og hovedgader

Erfaringer fra de gennemførte delprojekter samles og omsættes til principper for byrum, gadeprofil, materialer, beplantning og ophold. Principperne indarbejdes i Helhedsplanen og danner grundlag for fremtidige projekter på Hovedgaderne.

Ovenstående milepæle skitserer programmets forventede forløb. De danner udgangspunkt for indsatsen, men tilpasses løbende, hvis nye behov eller forudsætninger opstår.

3 – DEN GRØNNE KANT

Den grønne kant handler om at skabe en rekreativ kranse omkring Hjordkær, der kombinerer vandhåndtering, natur og rekreation og byudviklingsmuligheder.

FORMÅL

Indsatsen Den grønne kant skal skabe en tydelig og tilgængelig grøn ramme omkring Hjordkær – et sammenhængende bånd, hvor natur, klimatilpasning og hverdagsliv går hånd i hånd. Formålet er at styrke byens grønne identitet, samtidig med at regnvand, natur og tekniske anlæg til håndtering af regnvand bliver en aktiv del af byens udtryk. Den grønne kant skal fungere både som beskyttelse og som bindeled mellem byens hverdag og det åbne landskab.

BAGGRUND

Hjordkær ligger midt i et åbent og produktivt landskab. Byen har historisk haft tæt tilknytning til jorden, men mangler i dag et klart grønt udtryk og en samlet kant mod det omkringliggende land. Fra Hjordkær er der langt til større natur, og netop derfor rummer kanten et stort potentiale. Over tid kan den udvikle sig til bynære natur- og rekreative landskaber og binde byen bedre sammen med oplandet.

Med Helhedsplanen Grøn, Grønnere Hjordkær som ramme bliver indsatsen et konkret udtryk for planens grønne spor. Den grønne kant kan fungere som en fælles struktur for klimatiltag, biodiversitet, stier, naturprojekter og beplantning – så alle fremtidige tiltag i byens randzoner peger i samme retning.

Indsatsen bygger videre på lokale initiativer som Kirkeskoven og 100-meterskoven, der i mere end tre årtier har vist, hvordan lokale kræfter kan skabe grønne byrum og fælles natur tæt på hverdagen.

TILGANG

Den grønne kant tager udgangspunkt i arealerne inden for byens bynærhedszone – op til ca. 500 meter fra den nuværende bygrænse mod nord, øst, syd og vest. Kanten bør ikke være ens hele vejen rundt: nogle steder kan der være plads til, at byen på sigt kan vokse ud; andre steder kan beplantning og natur danne en naturlig afslutning eller overgang.

Udviklingen sker trinvist. Første skridt bliver et mindre konkret delprojekt, der kan fungere som eksempel og inspiration for kommende etaper. Her kan etableres grønne forløb, søer, lavbundsenge og regnvandsbassin, som både håndterer vand og skaber oplevelser, og bidrager til biodiversitet.

Kanten kan være åben og tilgængelig – med stier, bænke, beplantning og små opholdsrum – så den opleves som en del af byens hverdagsrum, ikke kun som et bagland. Hvert tiltag skal kunne indgå i helhedsplanens samlede struktur – som en byggesten i Hjordkærs grønne fortælling.

SAMMENHÆNG MED ØVRIGE INDSATSER

Den grønne kant er ét af helhedsplanens grønne ben den indsats, der danner den fysiske ramme for natur, vand og klima omkring byen.

Den understøtter Hovedgader – fra bagside til blikfang, fordi hovedgadens sidegader og byens centrale funktioner bør forbinde til og åbne sig ud mod den grønne kant.

Samtidig danner indsatsen her udgangspunkt for 'Forbindelser mellem land og by', der har til hensigt at binde stier og oplevelsesruter sammen med landskabet. Her kan der i 'Den grønne kant' være rekreative knudepunkter, som forbinder stier og ruter med hinanden. På den måde bliver kanten en slags grøn hovedbanegård, der forbinder byens og omegnens vigtigste rekreative forbindelser med hinanden..

omegnens vigtigste rekreative forbindelser med hinanden. Hvis Hjordkær får den grønne kant, bliver overgangen fra by til land ikke længere en grænse – men et fælles rum, byens for- og baghave, hvor byen møder naturen, og hvor den rekreative del af den grønne fortælling på et 'Grønt Hjordkær' bliver synlig og tilgængelig for alle.

Eventuelle projekter og planer, der berører arealer i privat eje i den grønne kant, kan kun udvikles og gennemføres i dialog med berørte lodsejere og på baggrund af frivillige aftaler.

Kortet og visualiseringen ovenfor er fra udviklingsperspektivet fra 2025. Det viser et luftfoto af Hjordkær, hvor der er angivet en grøn kant. Visualiseringen viser et billede af, hvordan en rekreativ grøn kant kunne eksempelvis kunne tage sig ud.

3 – DEN GRØNNE KANT

FYSISKE GREB

Den grønne kant i luften og på jorden

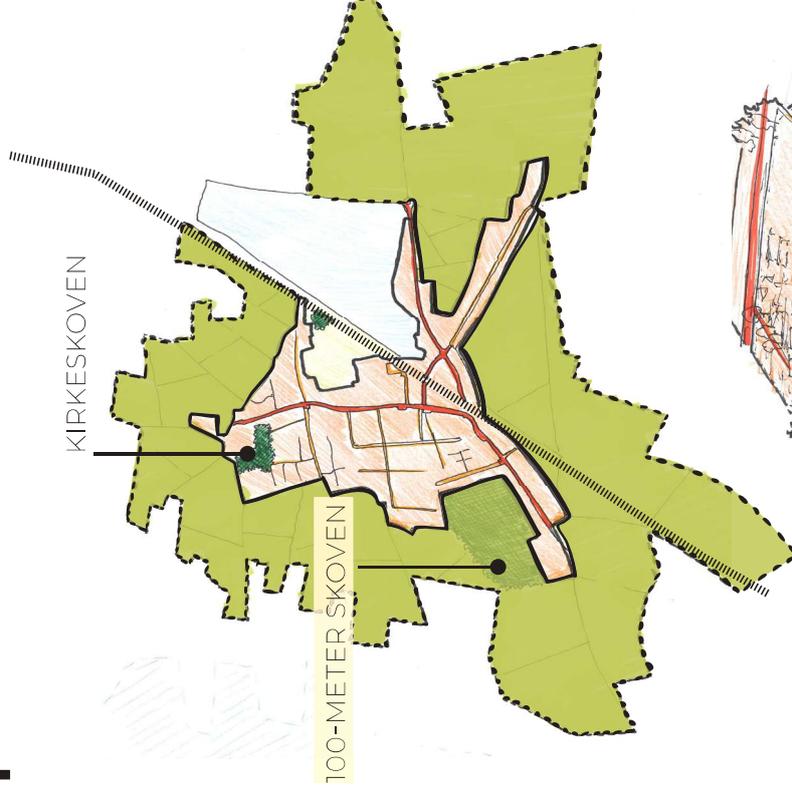
Den grønne kant kortlægges og formes som en del af Helhedsplanen – et grønt Hjordkær og omegn. Kortlægningen kan danne grundlag for en prioritering af, hvor det er realistisk og relevant at udvikle konkrete projekter. Arbejdet sker i tæt samarbejde mellem kommune, lokale kræfter og eksterne parter – samarbejdet er en væsentlig del af produktet og kan føre til nye strategiske værktøjer. Hvor indsatserne berører arealer i privat eje, kan konkrete projekter kun udvikles og gennemføres i dialog med berørte lodsejere og på baggrund af frivillige aftaler.

Typologier og hensyn

De enkelte delområder i kanten bør afspejle både landskab, anvendelse og funktion. Nogle steder kan natur og beplantning danne en tydelig ramme og afskærmning – andre steder kan kanten åbnes og give udsigt mod det omkringliggende landskab. Designet bør tage højde for drift, adgang, synlighed og mulighed for gradvis udvikling – og samtidig forholde sig til mulige fremtidige anvendelser.

Anledninger og eksempelprojekter

Udviklingen begynder med ét eller få konkrete nedslag, hvor tekniske anlæg, regnvandshåndtering og lokale initiativer kan mødes. Det første eksempelprojekt kan vise, hvordan vand, beplantning, byrum og natur kan indgå i ét samlet udtryk – et fysisk billede på Hjordkærs grønne identitet – og hvordan lokale anledninger kan omsættes til varige kvaliteter i landskabet.

Fysisk og strategisk designmanual

Det samlede resultat af Den grønne kant og Helhedsplanen – Et grønt Hjordkær og omegn kan fungere som en grøn og blå designmanual. Manualen skal oversætte anledninger, hensyn og potentialer til konkrete landskabsrum og delprojekter omkring byen.

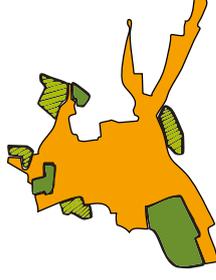
EKSEMPLER PÅ EN TRINVIS UDVIKLING

Den grønne kant kan vokse trin for trin. Tiden arbejder for projektet, men det kræver fælles forståelse af retning og prioritering. Diagrammet nedenfor viser et eksempel på, hvordan nye dele af den grønne kant kan realiseres over tid – fra de første pilotprojekter til en sammenhængende grøn struktur omkring Hjordkær.

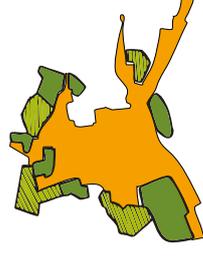
I DAG

TRIN 1 & 2

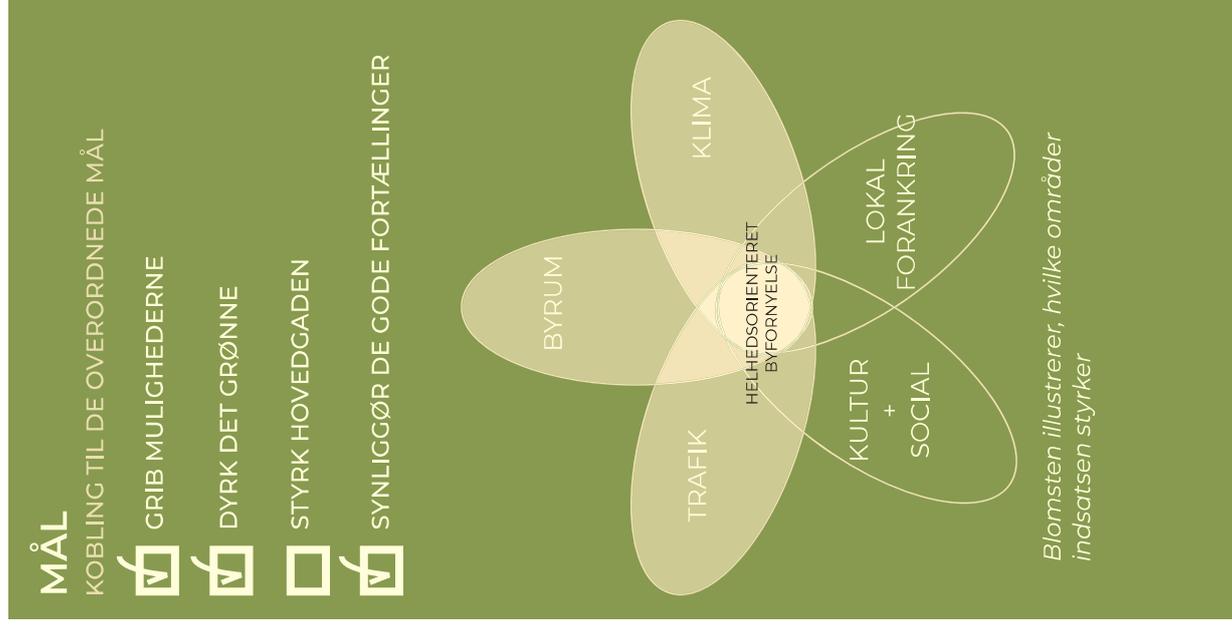
TRIN 3 & 4

TRIN 5 & 6

3 - DEN GRØNNE KANT HVORNÅR ER DET EN SUCCES?

INDSATSENS DELMÅL

Fælles forståelse af kantens rolle og potentielle

At der i det videre arbejde med Hjordkær og omegn opbygges en fælles forståelse af 'Den grønne kant' som et instrument til bynær natur og som en samlet struktur, der rummer natur, klimatilpasning, rekreation og mulighed for fremtidig byudvikling – og som indgår aktivt i helhedsplanens samlede greb.

Grøn udvikling – natur og by i samspil

Den grønne kant kan udvikles som et område, hvor natur, rekreation og byudvikling kan eksistere side om side. Udviklingen skal tage nødvendige hensyn til landskab, natur og klima, samtidig med at der skabes rum for oplevelse, anvendelse og fremtidig byudvikling. Målet er at finde løsninger, der både skærmer, gavner og favner.

Overblik over byrandzonernes muligheder

At der skabes et samlet overblik og kortlægning over byens randzoner: eksisterende forhold, potentialer og hensyn, så fremtidige initiativer kan vurderes i en fælles og helhedsorienteret ramme.

Etablering af et konkret eksempelprojekt

Der udpeges og udvikles ét konkret delprojekt i Den grønne kant, som kan fungere som eksempel på, hvordan grønne, blå og rekreative elementer kan sammentænkes og skabe værdi for både by og landskab.

Bidrag til den gode plan

Den grønne kant skal bidrage aktivt til Helhedsplanen – Grøn, Grønnere Hjordkær ved at omsætte erfaringer, indsigter og løsninger til principper og retningslinjer, der kan bruges i den samlede planlægning. Indsatsen skal dermed styrke Helhedsplanen som et fælles, anvendeligt grundlag for fremtidige beslutninger og projekter.

MILEPÆLE

Fælles ramme og afklaring af snitflader

Der fastlægges en fælles ramme for Den grønne kant, hvor formål, principper og snitflader mellem natur, klimatilpasning, rekreation og potentiel byudvikling afklares. Rammen kan sikre sammenhæng med Helhedsplanen – Grøn, Grønnere Hjordkær og danne grundlag for det videre samarbejde.

Kortlægning af byrandzoner

Byens randzoner kortlægges med fokus på eksisterende forhold, landskabelige kvaliteter, tekniske bindinger, naturhensyn og udviklingsmuligheder. Kortlægningen kan skabe overblik og danne grundlag for prioritering af indsatser i Den grønne kant.

Eksempelprojekt i Den grønne kant

Der udpeges og udvikles ét konkret eksempelprojekt, hvor grønne, blå og rekreative elementer sammentænkes. Projektet kan demonstrere, hvordan kantens principper kan omsættes i praksis og skabe erfaringer for kommende etaper.

Principper til den gode plan

Erfaringerne fra kortlægning og eksempelprojekt samles og omsættes til principper og retningslinjer for Den grønne kant. Principperne indarbejdes i Helhedsplanen – Grøn, Grønnere Hjordkær og danner grundlag for fremtidige projekter, prioriteringer og samarbejder på tværs af by, landskab og teknik.

Ovenstående milepæle skitserer programmets forventede forløb. De danner udgangspunkt for indsatsen, men tilpasses løbende, hvis nye behov eller forudsætninger opstår.

4 – FORBINDELSER MELLEM LAND OG BY

Forbindelserne handler ikke kun om stier – men om at forbinde steder, mennesker, natur og oplevelser.

FORMÅL

Indsatsen Forbindelser mellem land og by skal styrke adgangen til natur og nærområder og skabe nye sammenhænge mellem Hjordkær og omegn. Målet er, at både lokale og besøgende let kan bevæge sig mellem Hjordkær, omegnslandsbyerne og det åbne landskab. Det kan være til fods, på cykel, hvad enten det er som hverdagsrute eller blot for at opleve de eksisterende og kommende omegnslandskaber - med landskaber med landbrug, natur og energianlæg. Gennem nye stiftforbindelser, grønne korridorer og tydelig formidling kan indsatsen gøre Hjordkær og omegn mere forbundet – hvor landskaber og landsbyer bindes tættere sammen.

BAGGRUND

Hjordkær ligger i et landskab, hvor de store, sammenhængende naturområder ligger langt væk – men nye anledninger rummer potentiale for rekreative oplevelser og landskaber tættere på Hjordkær og omegn både på den korte og lange bane. De lokale kender i dag de små stier og grønne korridorer, der allerede findes men som ikke er skabt med blik for den rekreative eller funktionelle hverdagsrute. Derfor bevæger mange sig ad trafikerede veje med lav rekreativ værdi. Hjordkær er funktionelt tæt forbundet med og gensidigt afhængig af omegnslandsbyerne Nr. Ønlev, Årslev, Kassø og Alslev. Der er også vigtige forbindelser til øvrige lokalsamfund – og ikke mindst til hovedbyerne Rødekro og Aabenraa.

Ved at styrke ruterne mellem Hjordkær og omegn og dets opkobling til hovedbyerne kan der skabes et sammenhængende netværk af grønne ruter, som både kan være rekreative men samtidige funktionelle i et hverdagshenseende. Der kan være perspektiver for Hjordkær og omegn-loops, der

både fremhæver landskabets kvaliteter og styrker sammenhængskraften mellem Hjordkær og omegn. Alt sammen noget, der kan bidrage til, at Hjordkær og omegn bliver et grønt og godt sted at bo.

Som et vigtig national rekreativ rute løber Hærvejen øst om Hjordkær. Hærvejen er national rekreativ hovedrute og giver en særlig anledning til at skabe lokale loops, hvor Hjordkær kobles tættere til den historiske vandrerute. På den måde kan loops og ruter tjene et lokalt såvel som et større nationalt formål om rekreative og oplevelsesrige ruter. Samtidig indskrives det Hjordkær og omegn i et større grønt netværk omkring Aabenraa – og får over tid en synlig rolle som et område hvor man bor grønt i mere end en forstand.

TILGANG

Første skridt er at skabe overblik. Der gennemføres en kortlægning af eksisterende stier, grønne korridorer og potentielle forbindelser – både inden for byen og ud mod de omkringliggende landsbyer. Kortlægningen danner grundlag for prioritering af nye forbindelser, vurdering af trafikikkerhed og udvikling af et sammenhængende rutenet. Herefter kan der arbejdes med tre parallelle spor:

Nye og trygge forbindelser

Etablering af mindre stier og sikre krydsninger, hvor det i dag føles utrygt at gå eller cykle – fx ved Aabenraavej mod Årslev, Tøndervej mod syd og Arnhøjvej mod Nr. Ønlev. Nye stiftorløb kan kobles til Den grønne kant og bruges aktivt i hverdagen.

Synlighed og formidling

Flere stier findes allerede – de bør blot gøres synlige. Kort og skiltning ved centrale steder som Brugsen, hallen og bymidten kan vise ruter og afstande. Piktogrammer og en fælles visuel identitet kan markere loops og forbindelser til Hærvejen og 100-meterskoven.

Grønne korridorer og oplevelser

Nye ruter kan tænkes sammen med beplantning, naturprojekter og små opholdssteder.

Et beplantet forløb, en allé eller et grønt bånd kan skabe både tryghed, karakter og oplevelse. Stierne bør ikke kun føre til et mål – de skal selv være en del af oplevelsen.

Udviklingen sker i tæt samarbejde med lokalrådet, omegnslandsbyerne, lodsejere og Aabenraa Kommune – gradvist og i takt med, at nye anledninger opstår i forbindelse med boligudvikling, tekniske anlæg og naturprojekter.

SAMMENHÆNG MED ØVRIGE INDSATSER

Forbindelser mellem land og by knytter de øvrige tre indsatsler sammen.

Den grønne kant danner rammen, mens hovedgaderne fungerer som byens ryggrad og afsæt for lokale ruter. Tilsammen skaber de et samlet netværk, der forbinder Hjordkær indefra og ud – fra hverdagens stier til landskabsoplevelser og historiske ruter.

Kortet og billedet ovenfor er fra udviklingsperspektivet fra 2025. Det viser et luftfoto af Hjordkær og omegn, hvor der er angivet forbindelser mellem land og by. Billedet er fra kanten af Hjordkær og viser hvordan en rekreativ blød forbindelse kan være, og allerede er i dag

FYSISKE GREB

Kortlægning og prioritering

Første skridt er at udarbejde et samlet kort over eksisterende og nye stiftorløb. Her udpeges manglende led, trykkespunkter og ruter, der bør forbedres. Kortet bliver et fælles redskab i dialogen mellem lokale aktører og kommune. Eventuelle nye stiftorløb, der berører private arealer, forudsætter frivillige aftaler med de berørte lodsejere.

Nye forbindelser og loops - eksempelstrækning

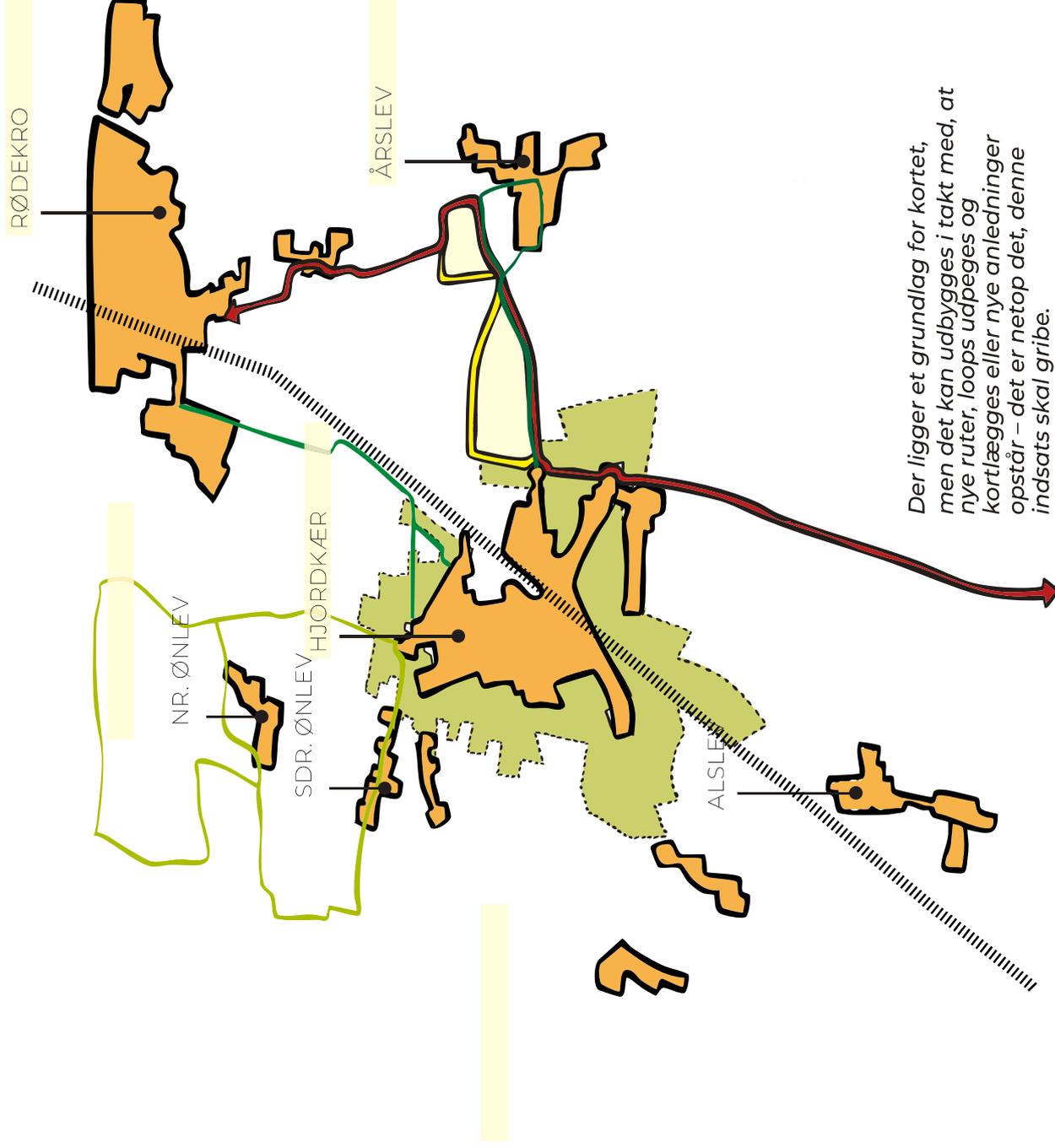
Kortlægningen danner grundlag for at vælge én eller flere eksempelstrækninger – delruter, der kobles på et loop eller får ny belægning. Vigtigst er ruter, der forbinder Hjordkær og omegnslandsbyerne eller leder til markante landskaber og oplevelser. Eksempelprojekterne kan give erfaringer, der styrker Helhedsplanen – et grønt Hjordkær og omegn og bidrager til et fælles rute- og loopkatalog. Hjordkær-loops kan vise, hvordan natur, energianlæg, hverdagsliv og lokalsamfund hænger sammen i én grøn bevægelse.

Synlighed og formidling

Kort, skilte og bænke har til formål at gøre det let at finde vej – og tage pauser undervejs. Ruterne bør være tydelige og lette at bruge, så de opleves som en naturlig del af hverdagen.

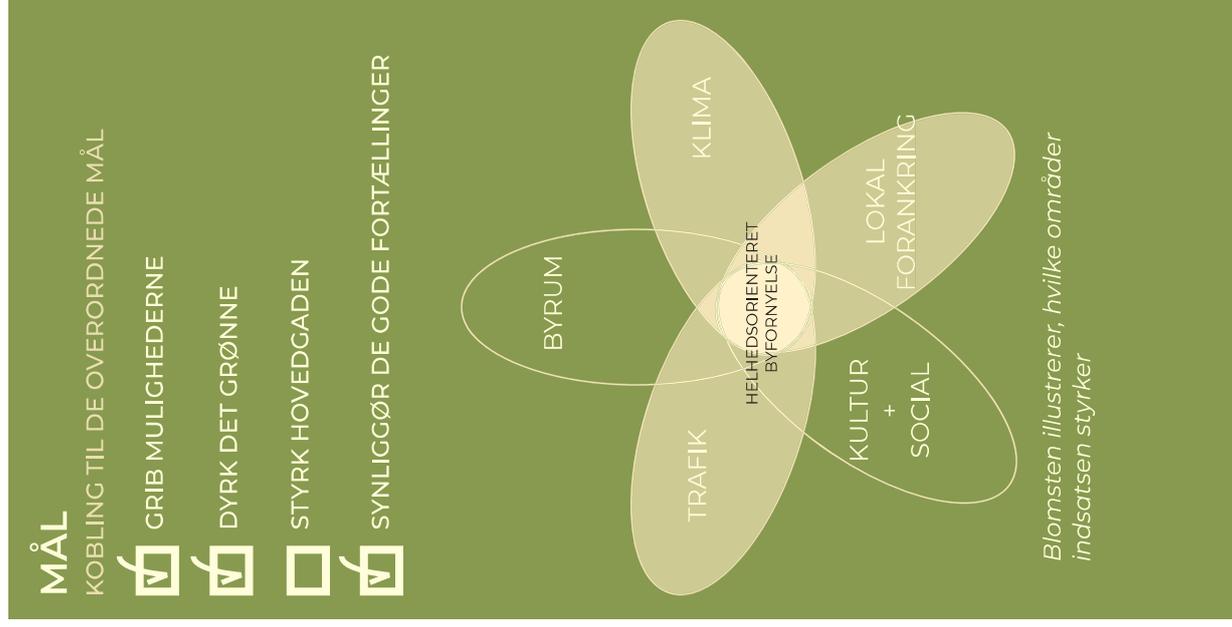
Grønne korridorer og alléer

Det er ikke alene stier og loops, der kan skabe tydeligere sammenhæng og et grønnere udtryk i forbindelserne mellem Hjordkær og omegn. Forløb langs de vigtigste forbindelsesveje mellem Hjordkær og oplandsbyerne kan ligeledes begrønnes. Beplantning og træer kan gøre ruterne grønnere, mere attraktive og sammenhængende.

Der ligger et grundlag for kortet, men det kan udbygges i takt med, at nye ruter, loops udpeges og kortlægges eller nye anledninger opstår – det er netop det, denne indsats skal gribe.

4 - FORBINDELSER MELLEM LAND OG BY HVORNAR ER DET EN SUCCES?

INDSATSENS DELMÅL

Eksisterende & potentielle forbindelser

Der skabes et samlet overblik over eksisterende stier, grønne korridorer og potentielle forbindelser mellem Hjordkær, omegnslandsbyerne og landskabet, så udviklingen af rutenettet kan ske på et fælles og oplyst grundlag.

Trygge og funktionelle hverdagsruter

Forbindelserne udvikles med fokus på tryghed og anvendelighed i hverdagen, så flere kan bevæge sig til fods og på cykel mellem boligområder, byens funktioner, omegnslandsbyerne og omegnens landskaber.

Rekreative ruter og oplevelsesrige loops

Der skabes rekreative ruter og lokale loops, der fremhæver landskabets kvaliteter og kobler Hjordkær til omegnen, Hærvejen og bynære naturområder, så forbindelserne også fungerer som mål i sig selv.

Synlighed og let orientering

Forbindelserne gøres tydelige og lette at bruge gennem kort, skiltning og fælles visuel identitet, så både lokale og besøgende nemt kan finde vej og få overblik over ruter og afstande.

Bidrag til helhedsplanens samlede greb

Indsatsen skal bidrage aktivt til Helhedsplanen – et grønt Hjordkær og omegn ved at omsætte erfaringer fra ruter og forbindelser til principper, der styrker sammenhængen mellem by, landskab og de øvrige indsatser.

MILEPÆLE

Overblik og fælles grundlag

Der er udarbejdet et samlet overblik over eksisterende stier, grønne korridorer og potentielle forbindelser i og omkring Hjordkær. Overblikket bruges aktivt i dialogen mellem kommune, lokalråd og omegnslandsbyer og danner grundlag for prioritering.

Prioritering af forbindelser og loops

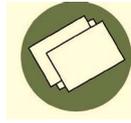
Der er udpeget en række prioriterede forbindelser og mulige loops, som styrker sammenhængen mellem Hjordkær, omegnslandsbyerne, Den grønne kant og landskabet – herunder koblinger til Hærvejen og andre rekreative ruter.

Eksempelprojekt projekteret

Mindst én konkret eksempelstrækning er gennemført eller projekteret. Eksempelprojektet viser, hvordan tryghed, grønne kvaliteter, formidling og hverdagsfunktion kan tænkes sammen i én samlet løsning.

Principper til den gode plan

Erfaringer fra kortlægning og eksempelprojekt er omsat til fælles principper for ruter, loops, synlighed og grønne forbindelser. Principperne indarbejdes i Helhedsplanen og danner grundlag for videre udvikling af forbindelser mellem by, land og landskab.

Ovenstående milepæle skitserer programmets forventede forløb. De danner udgangspunkt for indsatsen, men tilpasses løbende, hvis nye behov eller forudsætninger opstår.

MÅLSÆTNINGER OG SUCCESKRITERIER

#1 MÅL

DYRK DET GRØNNE

SUCCESKRITERIER

Grundlag for en synlig grøn profil og fortælling

Helhedsplanen skal sikre det grundlag hvorfra Hjordkærs grønne profil kan tydeliggøres og fungere som ramme for en samlet fortælling om byen som et grønt og attraktivt sted at bo – i samspil med det grønne erhvervs- og energilandskab omkring Kassø.

Grøn udvikling – natur og by i samspil

Den grønne kant udvikles som et område, hvor natur, rekreation og byudvikling kan eksistere side om side. Udviklingen bør tage hensyn til landskab og klima og samtidig give plads til oplevelse og – hvor det harmonerer – fremtidig byudvikling.

Fælles forståelse af kantens rolle og potentiale

Der skal opbygges en fælles forståelse af Den grønne kant som en samlet struktur, der rummer natur, klimatilpasning, rekreation og mulighed for fremtidig byudvikling – og som indgår aktivt i helhedsplanens samlede greb.

#2 MÅL

STYRK HOVEDGADERNE

SUCCESKRITERIER

En tydelig grøn profil i gaderummet

Hovedgadernes udtryk kan bidrage til en genkendelig grøn profil for Hjordkær. Begrønning, regnvand, materialer og byrumsdetaljer bør understøtte fortællingen om Grøn, Grønnere Hjordkær og gøre den synlig i byens vigtigste rum.

Hovedgaderne som byrum

Hjordkærs hovedgader bør forstås og udvikles som byrum – ikke kun som trafikrum.

Gaderne kan rumme ophold, møder, bevægelse og hverdagsliv og være steder, hvor byens fællesskaber og funktioner bliver synlige.

#3 MÅL

GRIB ANLEDNINGERNE

SUCCESKRITERIER

Fælles retning og helhed - en gode plan

Der udarbejdes og forankres en samlet helhedsplan, der samler byens udvikling i én tydelig grøn retning og sikrer sammenhæng mellem by, landskab, tekniske anlæg og omegnslandsbyer.

Samspil mellem teknik og forskønnelse

Tekniske anlæg og nødvendige infrastrukturprojekter på hovedgaderne sammentænkes med forskønnelse, tryghed og byliv. Hovedgaderne kan være et eksempel på, hvordan funktion, teknik og grøn omstilling kan understøtte et attraktivt byrum.

Dynamisk helhedsplan

Helhedsplanen fungerer som et dynamisk styrings- og dialogredskab, der kan udvikles og justeres over tid i takt med nye anledninger, projekter og erfaringer.

#4 MÅL

SYNLIGGØR DE GODE FORTÆLLINGER

SUCCESKRITERIER

Etablering af et konkret eksempelprojekt

Der udpeges og udvikles ét konkret delprojekt i Den grønne kant, som kan fungere som eksempel på, hvordan grønne, blå og rekreative elementer kan sammentænkes og skabe værdi for både by og landskab.

Fra bagsider til aktive forsider

Byens institutioner, funktioner og opholdsarealer langs hovedgaderne bør i højere grad orientere sig mod gaden. Hovedgaderne opleves i højere grad som inviterende hvor byens liv ikke gemmer sig bagved, men bliver en del af gaderummet.

BUDGET

		FINANSIERING	
		Områdefornyelse	
Indsats	Budget	Stat	Kommune
1. Helhedsplan - Et grønt Hjordkær og omegn	250.000 kr.	150.000 kr.	100.000 kr.
2. Hovedgaderne - fra bagside til blikfang	2.000.000 kr.	1.200.000 kr.	800.000 kr.
3. Den grønne kant	1.000.000 kr.	600.000 kr.	400.000 kr.
4. Forbindelser mellem land og by	750.000 kr.	450.000 kr.	300.000 kr.
Projektledelse og adm.	750.000 kr.	0. kr.	750.000 kr.
Løbende inddragelse (kap 2)	250.000 kr.	150.000 kr.	100.000 kr.
I ALT	5.000.000 kr.	2.550.000 kr.	2.450.000 kr.

BUDGET

Nærværende områdefornyelsesprogram omfatter en samlet økonomisk ramme på 5.000.000 kr. fordelet mellem statslig refusion og kommunal medfinansiering.

De enkelte beløb er afsat med udgangspunkt i byfornyelseslovens kapitel 2.

Alle projektudgifter skal indeholdes i det afsatte projektbeløb. For anlægsprojekter forventes at ca. 20% af den afsatte sum går til bygherreudgifter, rådgiverhonorar med mere.

I gennemførelsesfasen, efter at programmet er

godkendt, vil der blive arbejdet på at finde yderligere medfinansiering, det kan være andre interessenter, fondsansøgning, yderligere kommunalfinansiering med videre.

Øvrige projekter og projektmidler.

I forbindelse med programarbejdet, er der fundet snitflader til tilstødende kommunale såvel som lokale projekter og initiativer. Disse projekter er nærmere beskrevet i investeringsredegørelsen.

TIDSPLAN

TIDSPLAN					
Indsats	2026	2027	2028	2029	2030
1. Helhedsplanen					
2. Hovedgaderne					
3. Den grønne kant					
4. Forbindelser mellem land og by					

Planlægning

Realisering

OVERORDNET TIDSLAN FOR OMRÅDEFORNYElsen
Områdefornyelsen i Hjordkær og omegn gennemføres i perioden 2026–2031. Indsatserne rulles ud i faser, hvor tidlig planlægning og inddragelse går hånd i hånd med fysisk realisering.

- **Indsats 1 – Helhedsplanen** igangsættes som den første indsats i 2026. Helhedsplanen har til formål at fastlægge prioriteringer, principper og sammenhænge på tværs af programmet og udgør et fælles strategisk og fagligt grundlag for de øvrige indsatser. Arbejdet omfatter analyse, borgerinddragelse og udvikling af overordnede design- og udviklingsgreb.
- **Indsats 2 – Hovedgaderne** gennemføres i forlængelse af helhedsplanen. Den konkrete realisering er delvist afhængig af rækkefølgen for separatkloakering. I den tidlige fase arbejdes der derfor primært med principper, prioriteringer og forberedende greb, som

indarbejdes i helhedsplanen, mens den fysiske gennemførelse forventes at ske etapevist senere i projektperioden.

- **Indsats 3 – Den grønne kant** følger samme overordnede faseopdeling. De konkrete eksempler på fysisk realisering kan ligeledes være afhængige af separatkloakeringen, men fra 2026 forventes der arbejdet med grundlag og afklaring omkring designprincipper, landskabelige parametre og strategiske greb. Dette vil indgå som dele af arbejdet med helhedsplanen.
- **Indsats 4 – Forbindelser mellem land og by** igangsættes parallelt med de øvrige indsatser. Her arbejdes der løbende med kortlægning, prioritering og afklaring af mulige forbindelser, som kan realiseres etapevist i takt med projektets udvikling og de planmæssige forudsætninger.

FORBEHOLD FOR ÆNDRINGER

Budget og tidsplan er vejledende og udarbejdet på baggrund af tidligere erfaringer. Der kan i løbet af projektperioden opstå uforudsete forhold, som nødvendiggør justeringer.

Eventuelle økonomiske ændringer kræver særskilt godkendelse fra Aabenraa Byråd - eller alternativt fagudvalg såfremt de bliver bemyndigede hertil.

BAGGRUND FOR OMRÅDEFORNYElsen

BAGGRUND

HJORDKÆR OG OMEGN SET INDE- OG UDEFRA

Følgende har afsæt i dels en analyse, der er blevet udarbejdet i forbindelse med kommuneplan 2025 samt to spørgeskemaundersøgelser gennemført i 2024 forud for borgmødet om udviklingsperspektivet.

Hjordkær en hverdagsby – befolkningsudvikling, identitet og synlighed

Hjordkær er et lokalsamfund, hvor hverdagen fungerer. Det er et sted, hvor mange bevidst har valgt at bosætte sig, og hvor både tilflyttere og familier, der har boet her i generationer, oplever en stærk lokal tilknytning. Skole, dagtilbud, foreningsliv og uformelle fællesskaber spiller en central rolle i hverdagslivet og udgør tilsammen ryggen i byens sociale sammenhængskraft.

Borgernes oplevelse af Hjordkær er præget af tryghed, overskuelighed og nærhed. Afstandene er korte – både fysisk og menneskeligt – og mange beskriver en hverdag, hvor det er let at engagere sig og være en del af fællesskabet. Det er kvalitet, som i høj grad lever i praksis og i daglig brug, snarere end i en samlet fortælling om byen. Hjordkær gemmer ikke på sine kvaliteter med vilje, men fordi de udfolder sig som en naturlig del af hverdagen.

Den demografiske udvikling i Hjordkær skal ses i en bredere kommunal sammenhæng. I perioden fra 2013 til 2023 har byen – ligesom flere andre byer i Aabenraa Kommune – oplevet en befolkningstilbagegang. Dette mønster genfindes blandt andet i Rødekro og Bolderslev, mens Aabenraa og flere lokalsamfund med beliggenhed ved fjorden har haft en mere positiv udvikling. Hjordkærs udvikling er dermed ikke et isoleret lokalt fænomen, men del af et større geografisk og strukturelt mønster.

Samtidig viser aldersfordelingen et billede af en relativt sund og robust befolknings sammensætning. Andelen af børn og unge samt voksne

i den erhvervsaktive alder ligger over kommunegennemsnittet, ligesom der er en relativt høj andel ældre borgere. Dette peger på et lokalsamfund med et velfungerende hverdagsliv og et potentiale for naturlige boligskift over tid. Spørgeskemaundersøgelsen understøtter dette billede: Hverdagen opleves som attraktiv, fællesskab vægtes højt, og over en tredjedel af de adspurgte er tilflyttere. Det peger på et lokalsamfund, der har erfaring med at tage imod nye beboere og integrere dem i fællesskabet.

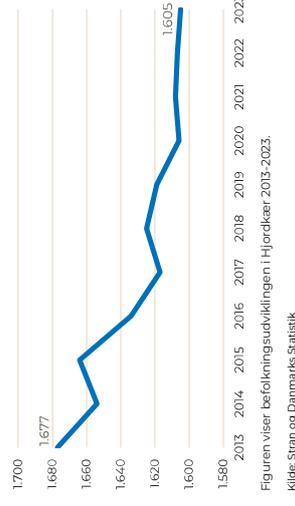
Set i en kommunal sammenhæng placerer Hjordkær sig som en stabil bosætningsby med stærke hverdagsfunktioner. Analysen viser samtidig, at Hjordkær er blandt de byer i Aabenraa Kommune med en høj andel erhvervsaktive voksne og med relativt mange arbejdspladser i nærområdet. Dette bidrager til korte hverdagsafstande og understøtter et hverdagsliv, hvor arbejde, familieliv og fritid kan hænge sammen. Byens kvalitet er i høj grad knyttet til det levede liv og den lokale sammenhæng, men de er mindre synlige i et bredere perspektiv. I modsætning til forbyerne, hvor landskabet i sig selv skaber en let aflæselig identitet, kræver Hjordkærs kvaliteter i højere grad formidling og synliggørelse.

I den sammenhæng udgør den grønne omstilling og udviklingen i området omkring Kassø et nyt og væsentligt bagtæppe. Udviklingen af grønne erhverv og følgefunktioner i nærområdet kan på sigt styrke Hjordkærs eksisterende position som en by med mange erhvervsaktive borgere og gode arbejdsmarkedsrelationer. Sammen med byens allerede velfungerende hverdagsliv peger dette på et potentiale for at skabe endnu bedre betingelser for bosætning, sammenhæng og livskvalitet.

Det er i spændingsfeltet mellem det velfungerende hverdagsliv, byens styrkepositioner og de strukturelle forandringer i oplandet, at områdefornyelsen i Hjordkær finder sit naturlige afsæt.

Hjordkær – kort fortalt
Hjordkær er en by i Aabenraa Kommune med ca. 1.600 indbyggere. Byen ligger ca. 9 km vest for Aabenraa og 7 km syd for Rødekro og indgår i et lokalt netværk af mindre byer og landsbyer i kommunens vestlige del. Hjordkær har skole, dagtilbud, idræts- og foreningsfaciliteter og fungerer som et naturligt hverdagscentrum for byen og det nære opland.

Befolkningsudvikling 2013-2023

Demografisk udvikling

	0-19 år	20-29 år	30-69 år	70-79 år	80+ år
Indbyggere 2013	475	125	921	116	40
Indbyggere 2023	391	123	865	153	73
Andel af indbyggere i Hjordkær 2023	24%	8%	54%	10%	5%
Andel af indbyggere i Aabenraa Kommune 2023	22%	9%	51%	12%	6%
Udvikling 2013-2023 i Hjordkær	-18%	-2%	-6%	32%	83%
Udvikling 2013-2023 i Aabenraa Kommune	-10%	3%	-6%	40%	35%

Følgende har afsæt i analysearbejde foretaget i forbindelse med kommuneplan 2025. Grafen viser befolkningsudviklingen i perioden 2013-23 mens tabellen viser befolkningens aldersfordeling i Hjordkær i hhv. 2013 og 2023.

BAGGRUND

NUTIDENS RAMMER OG FREMTIDENS PLANER

Kommuneplan 2025

Kommuneplan 2025 udgør det centrale planlægningsgrundlag for Aabenraa Kommunes fysiske udvikling og fastlægger rammerne for byudvikling, boligudlæg, erhverv, infrastruktur og det åbne land. For Hjordkær betyder kommuneplanen, at byen fortsat indgår som en del af kommunens bosætningsmønster. Der er udlagt arealer til boligformål, hvilket understøtter byens rolle som et stabilt lokalsamfund med fokus på hverdagsliv og familier. Samtidig fastholdes en tydelig adskillelse mellem boligområder, erhvervsarealer og det åbne land, hvilket bidrager til at bevare byens overskuelige struktur og tætte relation til det omgivende landskab.

Kommuneplanen lægger ikke op til grundlæggende omdannelser af Hjordkær, men til en fortsat udvikling, hvor nye tiltag skal bygge videre på eksisterende kvaliteter. For områdefornyelsen betyder det, at indsatserne skal supplere og styrke byens fysiske og sociale sammenhæng inden for de fastlagte rammer.

Kassø og grøn erhvervsudvikling

Hjordkær ligger i et område, hvor der i disse år sker markante forandringer som følge af den grønne omstilling. Staten har udpeget området ved Kassø som én af 11 industri-parker på landsplan – et større erhvervsområde med fokus på grøn omstilling og vækst. Området er udpeget som et fremtidsikkert erhvervsområde med fokus på grøn vækst via produktion, forbrug og levering af grøn energi til den grønne omstilling.

Mindre end tre kilometer fra Hjordkær er der allerede etableret store energianlæg, og flere er under udvikling. Samtidig er nye grønne produktionsvirksomheder under planlægning. Udviklingen understøttes af eksisterende energiinfrastruktur, adgang til store arealer og nærhed til det tyske marked.

Betydning for Hjordkær

Udviklingen ved Kassø medfører ikke umiddelbare fysiske ændringer i Hjordkær, men ændrer den

sammenhæng, byen indgår i. Området omkring Kassø får stigende strategisk betydning, hvilket over tid kan medføre øget aktivitet og tilstedeværelse af grønne erhverv og følgefunktioner i oplandet.

Et nyt bagtæppe for områdefornyelsen

Sammenhængen mellem kommuneplanens rammer og udviklingen omkring industriparken placerer Hjordkær i et krydsfelt mellem kontinuitet og forandring. Byen fastholdes som et velfungerende lokalsamfund med stærke hverdagskvaliteter og et klart bosætningsfokus, samtidig med at den bliver en del af et område, der i stigende grad forbindes med grøn omstilling og erhvervsudvikling.

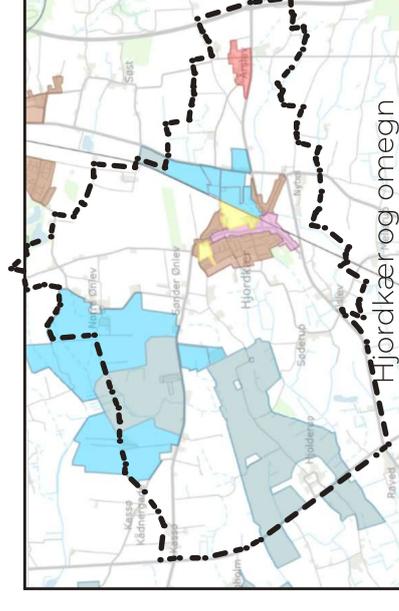
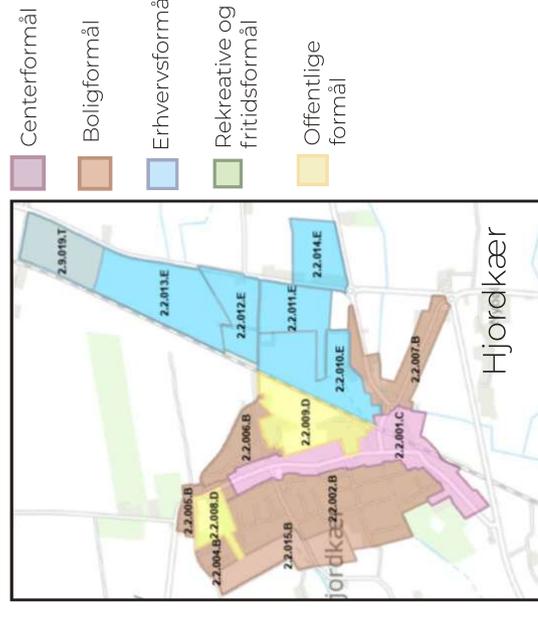
Disse forhold udgør et centralt bagtæppe for områdefornyelsen. Det kan bidrage til at sikre, at Hjordkærs lokale kvaliteter forbliver tydelige og attraktive i en ny kontekst.

Perspektiv

Inden for disse rammer bliver områdefornyelsen et redskab til at skabe sammenhæng mellem det, der allerede fungerer, og de forandringer, der tegner sig i horisonten. Indsatserne skal fungere som et lokalt supplement til kommuneplanens og de statslige udpegnings overordnede retning og bidrage til byens robusthed og synlighed.

Nutidens rammer og fremtidens planer peger dermed på et behov for at tænke helhedsorienteret og langsigtet. Det er i spændingsfeltet mellem lokale kvaliteter og større strukturelle forandringer, at områdefornyelsens vision, mål og indsats er taget form.

Eksisterende planlægningsrammer
Kortene nedenfor viser Hjordkær og omegns planmæssige rammeområder og perspektivområder i Kommuneplan 2025 og danner grundlag for byens fysiske udviklingsmuligheder inden for områdefornyelsen.

BAGGRUND UDVIKLINGSPERSPEKTIVET - AFSÆTTET

Områdefornyelsen bygger direkte på Udviklingsperspektivet for Hjordkær & omegn (2025-2035), som blev til i tæt samarbejde mellem en bred funderet lokal arbejdsgruppe og Aabenraa Kommune. Perspektivet samler lokale ønsker, borgerinput og faglige analyser i én fælles retning for udviklingen af Hjordkær og omegn.

Udviklingsperspektivet er både et strategisk værktøj og et lokalt pejlemærke. Det indeholder tre indsatsområder og 10 indsatser. Indsætserne omfatter arbejdet med et "grønnere" Hjordkær og omegn, Omdannelse af de centrale gadeforløb samt indsatser bygget op omkring en tydelig vision - Hjordkær - et godt sted at bo!

Perspektivet blev politisk godkendt i februar 2025 og danner fundamentet for dette områdefornyelsesprogram. Ikke alle forslag er medtaget i programmet. Prioriteringen er sket i tæt dialog med den lokale arbejdsgruppe.

Flere af de øvrige indsatser lever videre som inspiration og retning for fremtidige initiativer, partnerskaber og udviklingsprojekter – både lokalt og kommunalt. Udviklingsperspektivet er et levende dokument, der fortsat skaber retning og fælles forståelse.

Udviklingsperspektiv Hjordkær

Et godt sted at bo

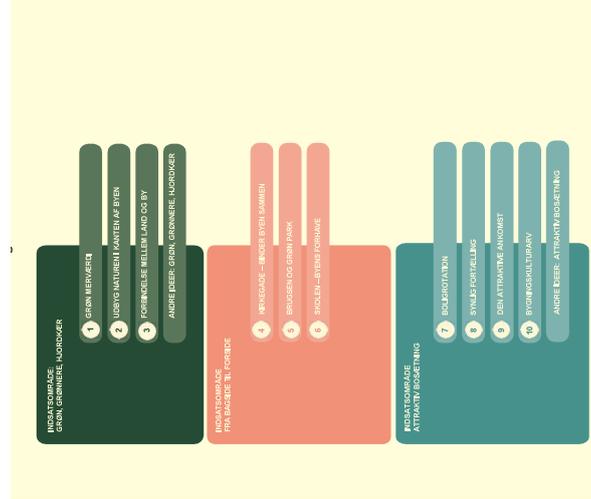
UDBYG NATUREN I KANTEN AF BYEN

FORMÅL
At skabe attraktive byens kanter.

BAGGRUND
I den nordlige del af byens kantezone er der store mængder af ubebygget areal. Dette areal er vigtigt for byens udvikling og kan bruges til at skabe nye boligområder, grønne områder og rekreative områder. Det er vigtigt at sikre, at disse områder udvikles på en måde, der sikrer, at de kan integreres i byens struktur og give et godt udtryk for byens karakter.

Tilgang
I den nordlige del af byens kantezone er der store mængder af ubebygget areal. Dette areal er vigtigt for byens udvikling og kan bruges til at skabe nye boligområder, grønne områder og rekreative områder. Det er vigtigt at sikre, at disse områder udvikles på en måde, der sikrer, at de kan integreres i byens struktur og give et godt udtryk for byens karakter.

Sammenhæng
I den nordlige del af byens kantezone er der store mængder af ubebygget areal. Dette areal er vigtigt for byens udvikling og kan bruges til at skabe nye boligområder, grønne områder og rekreative områder. Det er vigtigt at sikre, at disse områder udvikles på en måde, der sikrer, at de kan integreres i byens struktur og give et godt udtryk for byens karakter.

**INDSATSMÅRKE
GRØN, GRØNNERE, LØSKØR**

- GRØN BEJLÆGTE
- UDBYG NATUREN I KANTEN AF BYEN
- FORBENDELSE MELLEM LAND OG BY
- ANDRE BEER, GRØN, GRØNNERE, HJORDKÆR

**INDSATSMÅRKE
FRÅ BANGSØRE TIL FORREDE**

- KIRKEGADE - BINDER BYEN SAMMEN
- BRUGEN OG GRØN PARK
- SKOLEN - BYENS FORHÅNDE

**INDSATSMÅRKE
ATTRAKTIV BORGERTING**

- BEKENDTAVEN
- BYNÅR FORFÆLLELS
- GRØN ATTRAKTIV BANGERT
- BYBORGKULTURBY
- ANDRE BEER, ATTRAKTIV BORGERTING

KIRKEGADE - BINDER BYEN SAMMEN

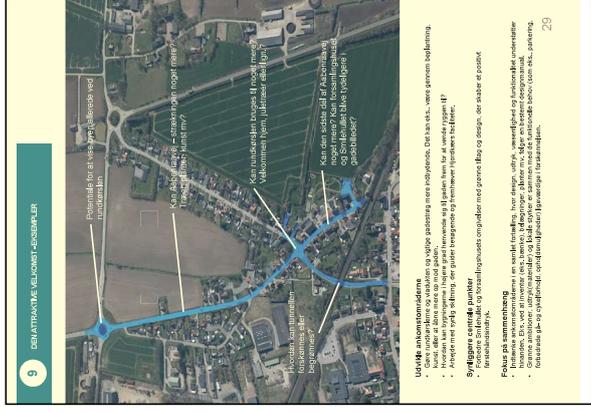
FORMÅL
At sikre, at kirkegården og omgivelserne bliver et attraktivt og levende rum, der binder byen sammen.

BAGGRUND
Kirkegården er et vigtigt historisk og kulturelt rum i byen. Det er vigtigt at sikre, at kirkegården udvikles på en måde, der sikrer, at den kan integreres i byens struktur og give et godt udtryk for byens karakter.

TOMTOLDER
At sikre, at kirkegården og omgivelserne bliver et attraktivt og levende rum, der binder byen sammen.

FØRSTE SPØDST
Udviklingen af kirkegården og omgivelserne er et vigtigt tema i byens udvikling. Det er vigtigt at sikre, at kirkegården udvikles på en måde, der sikrer, at den kan integreres i byens struktur og give et godt udtryk for byens karakter.

DE ATTRAKTIVESTEDER - GADENET

UDVIKLE INKOMMUNIKATIONEN
I den nordlige del af byens kantezone er der store mængder af ubebygget areal. Dette areal er vigtigt for byens udvikling og kan bruges til at skabe nye boligområder, grønne områder og rekreative områder. Det er vigtigt at sikre, at disse områder udvikles på en måde, der sikrer, at de kan integreres i byens struktur og give et godt udtryk for byens karakter.

Bykulturelle aktiviteter
I den nordlige del af byens kantezone er der store mængder af ubebygget areal. Dette areal er vigtigt for byens udvikling og kan bruges til at skabe nye boligområder, grønne områder og rekreative områder. Det er vigtigt at sikre, at disse områder udvikles på en måde, der sikrer, at de kan integreres i byens struktur og give et godt udtryk for byens karakter.

BAGGRUND

FREM TIL ET OMRÅDEFORNYELSESPROGRAM

Et integreret forløb

I Aabenraa Kommune er der gennem de seneste år opbygget en praksis, hvor udviklingsperspektiver og områdefornyelser tænkes i forlængelse af hinanden. Formålet er at fastholde momentum og sikre en balance mellem fysiske, strategiske, sociale og fællesskabsorienterede indsatser. Udvikling sker hurtigt – det, der er aktuelt år ét, kan være forandret år fire. Derfor er tempo, timing og kobling afgørende.

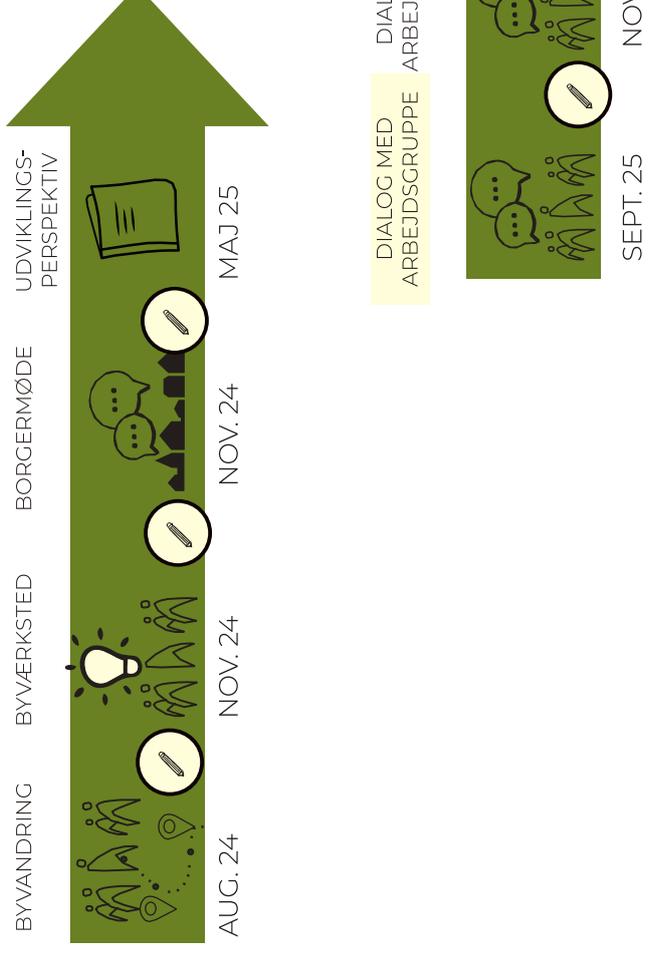
Fælles fodslag fra start

Processen i Hjordkær har været integreret fra begyndelsen. Udviklingsperspektiv og områdefornyelse er udarbejdet i ét samlet forløb – i tæt samarbejde mellem Aabenraa Kommune, Hjordkær Lokalforsamling og en bred kreds af øvrige relevante lokale parter. Startskuddet lød i august 2024 med en fælles byvandring og kortlægning. Her deltog ca. 20 lokale, som viste Hjordkær frem for kommunens projektteam og en ekstern rådgiver. På baggrund af dette første møde med byens parter og potentiører, blev der fastholdt en lokal arbejdsgruppe med repræsentanter fra bl.a. lokalrådet, Hjordkær Skole, HIF, Børn og ungegruppen, samt repræsentanter for øvrige lokalsamfund.

Fra vision til handling

Arbejdsgruppen på otte personer har været central i arbejdet med både udviklingsperspektivet og siden områdefornyelsen. Gruppen har fungeret som medredaktør og sparringspartner gennem otte fælles møder, workshops og redaktionsrunder – og har undervejs inddraget andre lokale aktører i kvalificeringen af både idéer og prioriteringer. I efteråret 2024 blev udviklingsperspektivet præsenteret for 120 personer og senere politisk godkendt. Herefter fulgte en målrettet prioritering af områdefornyelsens budgetramme – med afsluttende workshops og redaktionel finpudsning.

FREM TIL FÆLLES FORSTÅELSE, PRIORITERING OG PRODUKT

Lokal arbejdsgruppe – grundlag for samskabelse

I Aabenraa Kommune er der gode erfaringer med tæt samarbejde med lokale aktører. Det er afgørende for at udvikle projekter, der afspejler lokale behov og skaber langtidsholdbare løsninger. Kommunens ambition er involvering og samskabelse, hvor lokale kræfter og faglig indsigt går hånd i hånd.

I Hjordkær har samspillet med den lokale arbejdsgruppe haft netop den rolle. Gruppen udsprang af den første byvandring og er sammensat af lokale med bred repræsentation. De har båret arbejdet frem, fungeret som den vigtigste sparringsgruppe og i høj grad kvalificeret et gensidigt strategisk og fysisk fokus.

Samarbejdet slutter ikke her. Det første skridt i områdefornyelsen bliver at der etableres en lokal styregruppe, som kan fastholde lokal forankring, samarbejde og medindflydelse i gennemførelsen af områdefornyelsen. Under styregruppen vil der efter behov kunne nedsættes lokale arbejdsgrupper, som arbejder med konkrete indsatser og opgaver.

BAGGRUND

AFSÆT OG ORGANISERING I PROJEKTFASEN

Afsnittet her udgør dels en del af baggrunden, men danner også afsæt for områdefornyelsens organisering og gennemførelse. Områdefornyelsen er en flerårig proces, hvor kommune, borgere og øvrige lokale aktører samarbejder om at omsætte programmets prioriterede indsatser til konkrete handlinger og projekter.

Den overordnede organisering

- Som det fremgår af organisationsdiagrammet, organiseres arbejdet med områdefornyelsen i Hjordkær i tre sammenhængende hovedspor:
- Et tværfagligt projektforum
  - En lokal styregruppe
  - Den kommunale linjeorganisation med kobling til forvaltning og politiske udvalg

Den øverste beslutningskompetence ligger hos Byrådet, mens det foreslås, at det relevante fagudvalg bemyndiges til løbende at træffe beslutninger i programmets videre forløb. Projektledelsen er forankret i Plan, Teknik & Miljø, men gennemførelsen af områdefornyelsen sker i tæt samspil med både interne og eksterne interessenter og samarbejdspartnere.

Aabenraa Kommune har det overordnede ansvar for områdefornyelsen og stiller projektledelse til rådighed for programmets gennemførelse. Projektlederen fungerer som sekretær, tovholder og bindeled mellem politiske beslutningstagere, forvaltning, lokale aktører, rådgivere og øvrige samarbejdspartnere. Borgerinddragelse og lokal koordinering er en central del af organiseringen og afspejles både i programmets opbygning og i budgettet.

Forvaltningsressourcer

Gennemførelsen af områdefornyelsen baserer sig ikke alene på projektledelsen. Erfaringer fra tidligere områdefornyelser viser, at der over en femårig projektperiode er et betydeligt ressourcetræk på tværs af forvaltningerne. Planafdelingen samt trafik- og anlægsområdet vil typisk være særligt involverede, men også andre kommunale enheder og eksterne rådgivere bidrager med faglighed og specialviden efter behov. Der er derfor i programmet afsat en særskilt budgetpost, som dækker de samlede

forventede udgifter til interne kommunale ressourcer over hele projektperioden.

Projektgruppe

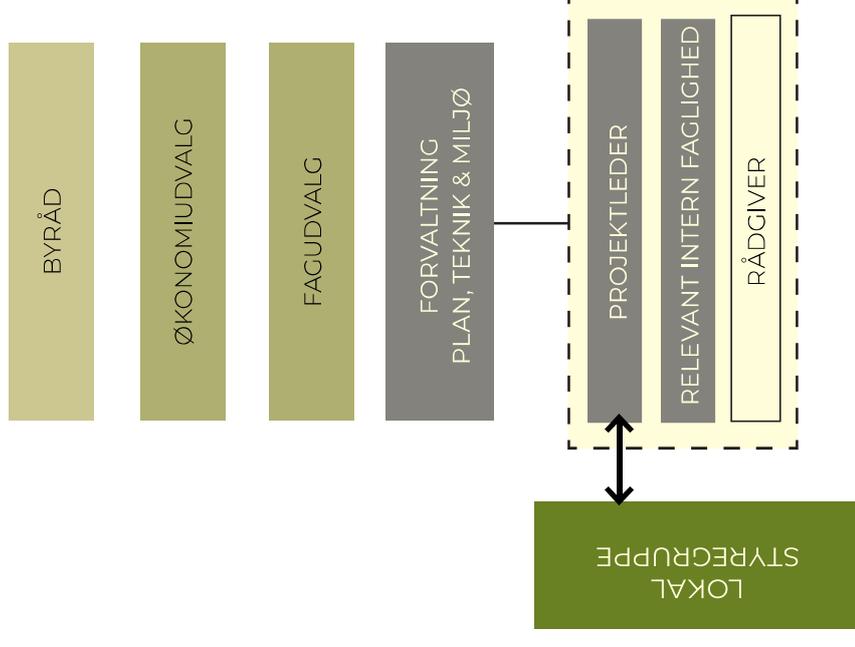
Der nedsættes en overordnet og koordinerende projektgruppe bestående af projektlederen, relevante rådgivere samt repræsentanter fra udvalgte forvaltninger og fagområder i Aabenraa Kommune. Projektgruppen har til opgave at sikre koordinatoin, tværgående beslutningskraft og fremdrift i gennemførelsen af områdefornyelsen i Hjordkær.

Lokal styregruppe

Den lokale styregruppe udgør kernen i den lokale forankring og inddragelse. Styregruppen nedsættes som det første skridt efter programmets godkendelse og sammensættes i tæt samarbejde med lokale aktører i Hjordkær. Gruppen forventes at bestå af 5–7 nøglepersoner fra området, fx repræsentanter fra institutioner, foreninger, frivillige fællesskaber eller lokalt erhvervsliv. Samarbejdet med de eksisterende lokale netværk giver et solidt afsæt for organiseringen. Styregruppen skal sikre, at områdefornyelsen til enhver tid er lokalt forankret, og at de prioriterede indsatser afspejler Hjordkærs behov, hverdagsliv og fællesskabets mål. Efter behov kan der nedsættes mindre, lokale arbejdsgrupper til at løfte konkrete opgaver. Styregruppen får dermed karakter af en lokal bestyrelse med overblik og tæt kontakt til det samlede forløb.

Stor fokus på lokal inddragelse

Projektlederen har ansvar for den løbende dialog med den lokale styregruppe og deltager efter behov i møder, arrangementer og aktiviteter i Hjordkær. Derudover sikres orientering og inddragelse af relevante nøgleaktører i lokalsamfundet. Lokal inddragelse er en selvstændig og bærende indsats i områdefornyelsen og forankres både organisatorisk og økonomisk. Inddragelsen realiseres i praksis gennem et tilidsfuldt og fleksibelt samarbejde mellem styregruppe, kommune og lokalsamfund, hvor der er plads til både lokale initiativer og kommunal understøttelse.

INVESTERINGSREDEGØRELSE

I forbindelse med udførelsen af et områdeforlysningsprogram stilles der krav om, at der udarbejdes en investeringsredegørelse, som angiver mulighederne for offentlige og private investeringer i området.

Investeringsredegørelsen fungerer som et strategisk redskab, der kan hjælpe kommunen med at identificere uudnyttede potentialer – og skabe bedre forudsætninger for øget investeringslyst i og omkring lokalområdet.

Formålet med nærværende redegørelse er at styrke tillid og investeringsinteresse hos både lokale, fonde, virksomheder og øvrige aktører. Det sker ved at vise:

- Hvad der er sket af væsentlige investeringer og projekter området igennem de seneste år?
- Hvad der med sikkerhed skal ske i perioden områdeforlysningsperioden fra 2026–2031
- Hvilke mulige fremtidige investeringer, der kan blive aktuelle

Redegørelsen skelner mellem offentlige og private projekter og investeringer. Nogle projekter er sket med offentlig støtte eller medvirken, mens andre er rent offentlige eller rent private/lokalt forankrede initiativer.

Beskrivelserne er ikke udtømmende, men skal give et overblik over det samlede investeringsbillede og danne afsæt for dialog, opmærksomhed og koordinering i den videre udvikling.

Kommunale investeringer, strategier, planer og projekter

DET CODE LIV – UDVIKLINGSSTRATEGI 2035
Udviklingsstrategien Det Code Liv 2035 udgør det overordnede strategiske fundament for Aabenraa Kommunes udvikling og danner et centralt afsæt for områdeforlysnelsen i Hjordkær. Programmet omsætter strategiens visioner og hovedspor til konkrete, stedbundne indsatser og bidrager dermed til den fysiske realisering af kommunens langsigtede ambitioner. Særligt hovedsporene *Ambitiøs grøn udvikling* og *Levende byer i udvikling* er direkte afspejlet i områdeforlysnelsens indsatser. Gennem arbejdet med Hovedgaderne (indsats 2) og Forbindelser mellem land og by (indsats 4) styrkes bæredygtig mobilitet, trafikikkerhed og grønne forbindelser, som understøtter et aktivt hverdagsliv og sammenhæng mellem by, landskab og opland. Samtidig bidrager helhedsplanen (indsats 1) til at skabe et samlet og robust planmæssigt grundlag, hvor grønne løsninger, klimatilpasning og attraktive byrum tænkes sammen.

Områdeforlysnelsen understøtter dermed strategiens deltemaer om indbydende landdistrikter, naturen i baghaven og attraktiv bosætning ved at skabe bedre rammer for fællesskab, bevægelse og ophold i Hjordkær. Programmet fungerer således som en lokal platform for realiseringen af Det Code Liv og som et strategisk bindeled mellem kommunens overordnede visioner og konkrete investeringer i lokalsamfundet.

I takt med arbejdet med en opdateret udviklingsstrategi i 2026 forventes områdeforlysnelsen fortsat at kunne bidrage med erfaringer, projekter og fysiske resultater, der understøtter strategiens høje ambitionsniveau.

OMRÅDET VED KASSØ: GRØN HELHEDSPLAN OG STATSLIG INDUSTRIPARK

Aabenraa Kommune har siden foråret 2025 arbejdet med en helhedsplan for området omkring Kassø transformatorstation. Dertil kommer at området ved Kassø er udpeget som én af landets kommende 11 statslige industriplaner, der markerer en væsentlig national prioritering af området som et større erhvervsområde med fokus på grøn omstilling og vækst. Udpegningen bygger på områdets adgang til energiinfrastruktur, store sammenhængende arealer, erhvervsinteresse og nærhed til internationale markeder.

Helhedsplanen skal skabe et samlet planmæssigt overblik og fastlægge retning for udviklingen af det attraktive område omkring Kassø. Helhedsplanen omfatter ca. 6000 ha og har fokus på samspillet mellem eksisterende og planlagte energianlæg, herunder PtX-anlægget og transformatorstationen ved Kassø, en omfattende erhvervsinteresse, herunder flere PtX-anlæg og følgeerhverv samt forventet udbygning af infrastruktur. Helhedsplanen vil også indeholde en kortlægning af områdets strukturer og bindinger for at sikre en hensigtsmæssig placering af de nye aktiviteter i området.

Der er afsat 1,0 mio. kr. til udarbejdelsen af helhedsplan for området ved Kassø transformatorstation, som forventes færdiggjort og politisk behandlet i september 2026. Helhedsplanen kan danne grundlag for efterfølgende strategiske og fysiske investeringer i området.

Helhedsplanen udgør et vigtigt strategisk bagtæppe for områdeforlysnelsen i Hjordkær. Hvor områdeforlysnelsen har fokus på byens fysiske og sociale udvikling, har helhedsplanen for Kassø et regionalt og strukturelt sigte. Samlet bidrager de to spor til en koordineret og langsigtet udvikling af området omkring Hjordkær i lyset af den statslige industriplanudpegningsplan.

MOBILITETSPLANEN 2021–2030

Mobilitetsplanen 2021–2030 udgør det overordnede strategiske grundlag for Aabenraa Kommunes arbejde med trafik, bevægelse og tilgængelighed. Planen bygger på principper om bæredygtighed, trafikikkerhed og aktiv transport og har et særligt

fokus på at styrke mobiliteten i landdistrikter samt sammenhængen mellem by og opland.

Områdefornyelsesprogrammet for Hjordkær bidrager konkret til mobilitetsplanens målsætninger. Gennem Indsats 2 – Hovedgaderne arbejdes der med at skabe et mere overskueligt og trygt trafikmiljø i byens centrale gaderum, hvor hensynet til bløde trafikanter indgår som en integreret del af den samlede byrumsmæssige og trafikale bearbejdning. Indsatserne understøtter mobilitetsplanens ambition om at fremme sikker og aktiv transport i hverdagen.

Samtidig adresserer Indsats 4 – Forbindelser mellem land og by mobiliteten mellem Hjordkær og det omkringliggende opland. Her er fokus på at styrke sammenhængen mellem boligområder, skole, fritidstilbud og det åbne land, hvilket bidrager til mere sammenhængende og tilgængelige daglige ruter – både for gående og cyklister.

Mobilitetsplanen udgør desuden et væsentligt fagligt og strategisk fundament for Indsats 1 – Helhedsplanen, hvor de overordnede trafikale principper og prioriteringer indarbejdes som en del af den samlede, langsigtede udviklingsramme for Hjordkær.

Områdefornyelsen fungerer dermed som en lokal platform for at omsætte mobilitetsplanens overordnede visioner til stedbundne indsatser. Investeringerne i Hjordkær skal ses som konkrete bidrag til at understøtte et aktivt, trygt og sammenhængende hverdagsliv og kan på sigt danne grundlag for yderligere initiativer inden for mobilitet og trafikikkerhed i området.

CYKELHANDLINGSPLANEN 2025–2030

Hvor de overordnede mobilitets- og planstrategier fastlægger de langsigtede rammer for transport og bevægelse i Aabenraa Kommune, giver Cykelhandlingsplanen 2025–2030 en mere operationel retning for udviklingen af cykelinfrastruktur, trafikikkerhed og cykelkultur. Planen har blandt andet fokus på sikre skoleveje, sammenhængende

cykelforbindelser og bedre daglig mobilitet for børn, unge og familier.

Indsatserne i Områdefornyelsesprogrammet for Hjordkær har en tydelig og konkret sammenhæng med disse prioriteringer. Særligt arbejdet med byens hovedgade og med styrkelse af forbindelserne mellem land og by rummer et klart fokus på at forbedre forholdene for bløde trafikanter og cyklister. I hovedgaden arbejdes der med at skabe et mere overskueligt, trygt og inviterende gaderum, hvor hensynet til cyklister indgår som en del af den samlede trafikale og byrumsmæssige bearbejdning.

Samtidig adresserer indsatserne, der styrker forbindelserne mellem det åbne land og byen, behovet for sammenhængende og sikre ruter for daglig transport til og fra Hjordkær. Disse indsatser understøtter cyklen som et realistisk og attraktivt transportvalg – både i hverdagen og i relation til skole, fritid og lokale funktioner.

I Hjordkær og omegn fungerer områdefornyelsen dermed som et lokalt afsæt for at konkretisere og kvalificere cykelhandlingsplanens målsætninger. Der er således en klar og gensidigt forstærkende sammenhæng mellem områdefornyelsens indsatser og den kommunale cykelhandlingsplan, hvor investeringerne i Hjordkær kan ses som lokale, stedbundne bidrag til en bredere, kommunal indsats for forbedrede cykelforhold og trafikikkerhed.

KOMMUNEPLAN 2025

Kommuneplan 2025 blev endeligt vedtaget i november 2025. Planen sætter rammerne for kommunens fysiske udvikling de næste 12 år og fokuserer på bæredygtighed, klimatilpasning og udvikling af både byer og landdistrikter.

Relevante temaer for Hjordkær og omegn:

- Landsbyudvikling og strategisk planlægning: Fokus på at styrke landsbyernes rolle og udviklingsmuligheder.

- Mobilitet og infrastruktur: Prioritering af bæredygtige transportformer og forbedring af stier og forbindelser.
- Klimatilpasning og grøn omstilling: Indsats for at håndtere oversvømmelsesrisici og fremme grøn energi.
- Bevaring af kulturmiljøer: Værn om landsbyernes historiske og kulturelle værdier.

Områdefornyelsen i Hjordkær og omegn er således i tråd med kommuneplanens strategiske retning og kan bidrage til at realisere dens målsætninger på lokalt niveau. Særligt i relationen til de store erhvervsarealer.

BOSÆTNINGSSTRATEGI OG HANDLINGSKATALOG

Bosætningsstrategien for Aabenraa Kommune (2020–2025) og de tilhørende handlingskataloger danner rammen om kommunens målrettede indsats for at tiltrække, modtage og fastholde borgere. Strategien har et erklæret mål om at øge befolkningstallet og peger på både nationale og internationale målgrupper – herunder småbørnsfamilier, unge, pendlere og tyskere med tilknytning til lokalområdet.

Private og lokale prioriteringer og projekter

KUNSTGRÆSBANE HJORDKÆR UNGDOMS- OG IDRÆTSFORENING

I 2025 har Hjordkær Ungdoms- og Idrætsforening etableret en helt ny kunstgræsbane i Hjordkær. Banen skaber bedre træningsbetingelser for alle medlemmer i klubben, samtidig med giver banen gode muligheder for at skole, børn, unge og voksne kan have et attraktivt anlæg i nærområdet der også kan bruges i skole og fritid. Banen har kostet 5,2 mio.

kr. og er primært finansieret via fondsmidler, som foreningen har søgt hjem. Heraf 1 mio. kr. fra Aabenraa Kommune og 2,48 mio. kr. fra Grøn pulje.

LANDSBYHAVEN - DEN SPISELIGE FORHAVE

Støtteforeningen arbejder aktuelt med projektet Den spiselige forhave på arealet foran skolen med henblik på at synliggøre skolen og skabe et mere aktivt og indbydende opholdsrum. Projektet omfatter etablering af en spiselig byhave med bænke, bærbuske og frugttræer og bidrager til at styrke området som et fælles mødested.

Området rummer samtidig et bredere udviklingspotentiale, og der er oplagt mulighed for at arbejde med en samlet helhedsplan, der kobler Landsbyhaven med øvrige projekter langs Kirkegade samt idrætsfaciliteterne ved Pulsen. En mere sammenhængende disponering kan understøtte både ophold, bevægelse og synlighed og skabe bedre forbindelse mellem skolens forareal og det aktive idrætsliv bag skolen.

I forlængelse heraf kan der arbejdes med mindre supplerende greb, fx formidling i børnehøjde, kunstneriske elementer eller en mere åben og inviterende facade mod byrummet – med respekt for skolens bygningskultur. Det er oplagt at inddrage børnene i udviklingen af området gennem afprøvning af midlertidige løsninger, som både styrker ejerskab og daglig brug.

Da området også rummer trafikale opmærksomhedspunkter, giver det god mening, at skolen og kommunen i fællesskab arbejder videre med en samlet plan, som koordinerer støtteforeningens initiativer med trafikale hensyn og de øvrige indsatser i området.

Øvrige offentlige og private

investeringer, planer og projekter

GRØN PULJE HJOLDERUP

Grøn pulje er en statsligt besluttet puljeform. En Grøn pulje oprettes, når der etableres et nyt vedvarende energianlæg, også kaldet VE-anlæg. Opstiller af energianlægget indbetaler midler til en Grøn pulje som efterfølgende kan bruges til gavn for anlæggets naboer, lokalsamfundet og kommunen. Det er Aabenraa Kommune som står for at administrere og fordele Grøn pulje i kommunen.

VE-anlægge ved Hjojderup ligger tæt på Hjordkær og der blev udmøntet 4,3 mio. kr. fra puljen til foreninger og projekter i Hjordkær. Der er bl.a. ydet tilskud til lokale projekter, som kunstgræsbane, legeredskaber, omlægning til fjernvarme og solceller.

KLOAKSEPARERING I HJORDKÆR

I perioden 2026–2030 investerer forsyningselskabet Arvos ca. 94 mio. kr. i kloakseparering i Hjordkær by. Projektet udgør et omfattende infrastrukturelt indgreb, som vil få stor betydning for byens fysiske rammer og udvikling i de kommende år. Udførelsesetaperne er under planlægning, og projektets etape- og tidsplan vil have direkte indflydelse på områdefornyelsens gennemførelse.

Kloaksepareringen berører tre af områdefornyelsesprogrammets fire indsatser: Indsats 1 – Helhedsplanen, Indsats 2 – Hovedgaderne og Indsats 3 – Den grønne kant. I hovedgaderne vil arbejdet nødvendiggøre gravearbejde og midlertidige ændringer af byrum og færdselsforhold, mens der i byens periferi forventes etableret bassiner til håndtering af overfladevand. Disse bassiner forventes primært placeret på den vestlige side af Hjordkær og rummer potentiale for at indgå som en del af en sammenhængende blå-grøn kant omkring byen.

Der er således en tæt kobling mellem

kloaksepareringsprojektet og områdefornyelsen, hvor områdefornyelsen underordner sig projektets etape- og tidsplan. Samtidig skaber dette et vigtigt mulighedsrum. Gennem arbejdet med Helhedsplanen kan der arbejdes planlægningsmæssigt på forkant med kloaksepareringen, så der tages højde for både funktionelle, rekreative og æstetiske hensyn i de områder, der berøres af de omfattende anlægsarbejder.

Helhedsplanen kan dermed bidrage til at sikre, at de fysiske forandringer, som kloaksepareringen medfører, i videst muligt omfang understøtter byens samlede udvikling og grønne ambitioner. Samtidig kan koordineringen få betydning for organiseringen og gennemførelsen af både kloaksepareringsprojektet og områdefornyelsen.

Kloaksepareringen bliver med andre ord et helt centralt projekt for Hjordkær og udgør et væsentligt strukturelt vilkår for områdefornyelsen. Projektet rummer betydelige synergier med programmets indsatser og bidrager, sammen med områdefornyelsen, til en omdannelse af Hjordkær.

ENERGIRUTER

I forbindelse med dialogen med Energinet om udvidelse af transformerstationen ved Kassø er der fra lokalsamfundets side rejst forslag om udvikling af såkaldte Energiruter. Initiativet tager afsæt i ønsket om at synliggøre den grønne energiproduktion og skabe nye, oplevelsesrige forbindelser gennem og omkring området ved transformerstationen. Der har været lokal opbakning til idéen, og der pågår indledende arbejde med at afsøge mulighederne for planlægning af Energiruter i området.

Energiruterne har en tydelig synergi med områdefornyelsens indsats 4 – Forbindelser mellem land og by og kan på sigt indgå som delstrækninger i et samlet lokalt rutenetværk, der forbinder Hjordkær

med det omgivende landskab og de grønne infrastrukturer omkring Kassø.

Den konkrete tidshorisont og økonomi for Energiruterne er endnu ikke fastlagt. Initiativet er på nuværende tidspunkt drevet af lokale og private aktører i samspil med Energinet. Områdefornyelsen kan understøtte projektet gennem koordinering, planmæssig afklaring og sammenhæng til de øvrige indsatser, hvor der er oplagte fælles interesser og udviklingsmuligheder.

